

KLAPPERMANNIANA

O F T E

A A N S P R A A K

BENEVENS EENIGE

VRUMOEDIGE REFLECTIEN

E N

ONNOOSELE VRAGEN;

GEDAAN DOOR

D E N O U D E N

A A N

D E N N I E U W E N

KLAPPERMAN

V A N

S T A A T.

T E R O T T E R D A M,

By ARY VIS, Boekverkooper op den Vischerdyk.

M D C C L X X I I.

20133

VOORBERICHT.

Daar ik in myn berigt, geplaatst voor
het eerste vervolg of het tweede
Stukje van de Samenspraak, tusſchen de
KLAPPERMAN VAN STAAT EN DE
PATRIOT, het Publiek hebbe verzekert,
„ dat een tweede vervolg het einde van
„ den arbeid myner winter avonden zoude
„ brengen, en dat ik daar mede de pen als
„ publiek Schryver zoude nederleggen; enz.
kan ik betuige zulks myn ware meening
te zyn geweest, en dat ik nooit gedacht
hebbe om dezelve weder te zullen moe-
ten opvatten, en van dat voornemen af-
gaan, is niet minder waaragtig.

My dunkt ik hoor reeds vragen, **WEDER MOETEN OPVATTEN**, *wie kan iemand noodzaken iets te doen, dat hy niet van voornemen is?* Ja, gunstige Lezers, hoort myne verantwoording, en oordeeld dan. De minste omstandigheid doet een zaak geheel van gedaante veranderen.

Er is een **NIEUWE KLAPPERMAN VAN STAAT** te voorschyn gekomen, en wel een *Nieuwejaar Wenscbende*, aan alle *hooge en laage Staats- en Standspersoonen*. Vele van myne bekende medeburgereu hebben my voor den Schryver gehouden, vele doen dat nog, en beschuldigen my dus van leugentaal. Anderen, beide de Werkjes met meer attentie doorlezen- de, hebben my vry gesproken, en dus, om de waereld van haar dwaling te ont- tooveren, heb ik noodig geacht, de pen

we

weder te moeten opvatten, ten einde my van dien blaam te zuiveren, het geene ik gedacht heb niet gevoeglyker te kunnen doen als in een AANSpraak aan dien NIEUWEN KLAPPERMAN VAN STAAT, met byvoeging van *eenige Prymoedige Reflectien en onnoofele Vragen aan denzelve*, voortvloeiende uit zyne doorwrochte, ja by uitnemenheit verstandige Aanspraak en Nieuwejaars Wenschen; waaromme ik dezelve van bladzyde tot bladzyde zal volgen, en daar door zal de onnoofelfte zelfs overtuigt worden, dat ik geen letters genoeg doorgeslikt heb, om zoo veel geleerdheit en kunde in 62 paginaas opte-dischen, en dan zal ik het besluiten met een Wensch en Gedenkzuil aan myn *Confrater*; waar door ik meene in staat te zyn, om het Publiek te overtuigen, dat men my valschelyk heeft beschuldigt. In-

tus-

tusfchen hoop ik dat myn mede Ampt-
genoot my niet kwalyk zal nemen, dat ik
onze Landgenooten verzoeke om de vol-
gende diftinctie tusfchen ons te maken.

Den ouden STAAT EN STADHOU-
DERLYK gezinden; en den

Nieuwen ENGELSCH gezinden Klap-
perman van Staat.

KLAP-

KLAPPERMANNIANA

OFTE

A A N S P R A A K.

C O N F R A T E R.

Moogelyk al , moogelyk niet , hebt gy in het voorleede jaar gelezen de Samenpraak tusſchen *de Klapperman van Staat en de Patriot* , gedrukt by GERRIT MANHEER agter het Stadshuis te Rotterdam ; de reede waarom ik den Drukkers Naam aan het Publiek heb wille bekend maaken , was , om dat ik meende geensints een *Libel* te hebbe geſchreeven , en dus , om wanneer iemand dagt daar in gehoont te zyn , hy na den naam van den Autheur konde vraagen , wanneer ik my zeer gewillig ter verandwoording zoude hebbe geſtelt ; ik hebbe dat werkje in de waereld gebragt , niet om myn wetlige Overheeden te benadeelen ; veel min hunne daaden te bedillen ; maar met een oogmerk , om myne meedeburgeren te onderregten van de door de Engelfchen aan ons in vroegere tyden gepleegde ontrouw ; ook meene ik beweeze te hebbe , dat zy nu , nog nooit eenige verdere

A

trouw

trouw verdienen, om dat zy hun woord niet langer houden als met hun intrest overeenkomt; verder heb ik getoont dat die een vyand van myn vaderland is, myn vyand ook is; en dus heb ik getragt, myne meedeburgen te overreeden, om handen en harten in een te slaan, alle twist en verwytingen afteleggen, en den algemeenen vyand met alle kragt te keer te gaan; ten einde hem tot een spoedige en honorabele vrede te nootzaake.

Met wat oogmerk gy Uw Aanspraak en Nieuwjaars wenschen door den druk hebt gemeen gemaakt, raakt my in een zeeker opzigt niet, het zoude my echter zeer aangenaam zyn geweest, indien U Ed. den naam van den Drukker voor de zelve had doen stellen, om reede ik als dan geen twee maanden te vergeefs na U Ed. als *Autheur* zoude hebbe geïnformeert, en dat niet met een Nieuwsgierig inzicht, om U te kenne; Neen, maar om U Ed. te verzoeken, van in het advertissement te wille bekend maaken dat *U Ed. werkje niet was geschreeve door den Autheur van de SAMENSPRAAK*, en hier door zoudet U Ed. my van een groote moeite hebben ontslaagen; want door *alöm te bekoomen*, begon ik te denke, dat is door de geheele waereld, en dus is het moogelyk in *Engeland* gedrukt, en by-

bygevolg doe ik vergeessche moeite, om na de naam van den Auteur my verder te informeeren.

Intussche heb ik uw werkje vol met ziel en maag roerende wenschen doorleze, ik vertrouw dat het de goedkeuring van een meenigte, die eve gelyk gy denken, en te lui zyn om na de waarheit der zaaken onderzoek te doen, en dus maar met den hollenden hoop meede loopen, roepende *kruist hem ! kruist hem !* de uiterste goedkeuring zal verdienen, en dus zoo greetig ingezwolge worden, als *Regtsgeleerde Memorien, Politike Systhema's, Ouwerwetsche Vaderlandsche Patriotten en meer Prullen*, best geschikt, om aan de kinderen uittedeelen, tot het stooke van vreugdevuuren wanneer wy eens een honorabele vrede zullen krygen.

Uit die bloemen en kruiden, waar uit de Slangen hun vergif verzaamelen, weete de nyverige Byen hooning te leezen, eve zoo heb ik uit uw werkje een geheelen voorraadt van uitgezogte woorden tot de welleevenheit, het schryven van een cierlyken styl, als anders, behorende, byeengezaamelt. Vooral heb ik by uitneementheit keurig gevonden, en dus van U Ed. overgenomen het woord *HOOFTDEZELVE*; doof de fraaiheit en zoetvloeijsentheit heb ik het my

zoo eige gemaakt, dat ik, by voorbeeld, myn knegt een hoortchap belastende, zegge, *Jan!* gaat dit of dat eens doen, maar hoogstdezelve moet het niet vergeeten, en wanneer hoogstdezelve dat gedaan heeft, moet hoogstdezelve nog daar gaan, en als dan moet hoogstdezelve ten eerste weeder koomen. En wanneer ik een van myne kinderen bestraffe, geschiet het in dezer voegen, laat dat staan, doet dat niet meer, anders zal ik hoogstdezelfs **BLINKER**T eens bezien.

Ik hoop dus, zeer geagte Confrater, wanneer ik in het vervolg eens van dat, of andere woorden in U Ed. Aanspraak en wenschen voorkoomende, gebruik maake, gy my voor geen letterdief zult houden; ik betuige op myn *Klappermans Eer* dat het my onmoogelyk is zulks niet te doen; want t'seedert ik, en myn huisgezin uw werkje geleeze hebben, hebben wy een andere welleeventheit aangenoomen, een zoodanige, dat myne kinderen tegen ons, en wy tegen onze kinderen spreekende, elkanderen by aanhoudenheit (mits te passe koomende) **HOOGSTDEZELVE** noemen.

Ik geraakte eenige tyt geleede met een zeer verstandig vriend in discours over uwe Aanspraak en wenschen, en daar uit vloeide eenige gissingen
na

na U Ed. persoon, als meede na U Ed. Carácter. Ik was van gedagte dat gy het Predikants Ampt bekleede, edog myn vriend was van een tegengesteld gevoelen, beweerende *dat een Predikant de waarheit moest spreken, alles dat hy stelde bewyzen, en niets oproerigs schryven*, en dat hy geene van deze drie zaaken in uwe Aanspraak en wenschen vond; verder disputeerde wy lang of wy U Ed. onder de Schoolmeesters moeste zoeken, daar was veel voor, en ook veel teegen om te gelooven, dan eindelyk, myn vriend zeide dat hy van gevoelen was dat gy een Hooveling zyt, ik vroeg hem wat is dat voor een ding? hy antwoorde my het is een iets en een niets. Een mensch en geen mensch, het is een machiene, die men alles kan doen zeggen en doen wat men wil; zy zyn de oppassers van Koningen en Vorsten, by voorbeeld de Vorst zegt, *als de musfen op den boom zitten te gaapen door de hitte van de Zon, het is koud*, dan antwoord den Hooveling met een diepe buiging, *SIRE! het is zoo koud, dat ik gemakkelyk by de kaggel zoude kunnen zitten*; met een woord, zy pryzen alles dat den Vorst pryst, en laake ook weeder alles wat den Vorst laakt, offchoon zy beeter weeten, en dat geschied alleen, om niet in ongenade te vervallen, of de geheime oogmerken die in hun binnenste begraven zyn, te misfen, ik zeide tegen myn

vriend ik zoude zulk een machine liever een *Pluimsfryker of Gatlikker* noemen; ja, antwoorde hy, zy worden onder veelerlei benamingen voorgesteld, en zy zyn alles, dat zy niet zyn moesten, om het geluk van een Vorst te bevorderen.

Zie daar, Confrater, wat illustre gedagten myn vriend van hoogstdezelfs Persoon vormt, ik wil niet hoope dat uw eer daar door gelædeert zal zyn, als wy, in plaats van uw Persoon ons voortstellen in een rok van allerhande lapjes, vertrouwen, dat gy een man zyt, in het goud uitgedost, dagelyks gemeenzaam met den Vorst omgaande, en ik my dus verbeelde dat gy om twee zeer needrige reedenen, uw werkje onder den naam van *Klapperman van Staat* het ligt hebt doen zien.

Voor Eerst, om dat gy moogelyk zult gehoord hebbe dat de Samenspraak in het begin van 1781. in de waereld gebragt, zeer greeitig is gezogt en verkogt, en dus hebt gedagt, dat zal zonder aanpryzyng van iemant door denzelfden Titel wel aan den man koomen: is dat zoo? dan kan ik het U Ed. in qualiteit als Hooveling vergeeven, maar hebt gy het gedaan als broodschryver, en dus om uw beurs te vullen, dan is het een vinding,

ding, die de geraffineerste ja slegtste Beurzenfnyder te laag zoude agten, om gebruik van te maaken.

Ten Tweede, of de tweede reede kan zyn dat gy uit needrigheit uw naam verbergende, echter hebt wille toonen, dat ons Land nog geen gebrek aan doorlugte verftanden heeft, en dus stilzwygende folliciteert, om (zoo al hier niet) dan by de eerste verandering in het *Engelsche Ministry* te kunne worden geplaatst.

Ik beooge door het refuteere van uw werkje niets anders, als de waereld te overtuigen dat uwe gevoelens met de myne niet over een stemmen, en dus, dat ik de Schryver van het zelve niet kan zyn.

Als Publiek Schryver zult gy weete, dat men niets moet stelle of men moet het bewyze, dat men waarheit moet schryven, en dat men alle partydigheid moet afleggen in het oordeelen.

Wanneer ik nu in hoogstdezelfs werkje vinde dat U Ed. niet bewyst het geen gy stelt, zal ik er om verzoeke of wel na het bewys gissen.

Vergeet gy de waarheit te schryven, zal ik het U Ed. oordaat onder het oog brengen, en dat met *Hollandsche verstaanbaare woorden*.

Insgelyks zal ik handele indien ik merk dat gy uw door partydigheit laat overheerschen.

Myn bestaan is gul en openhartig, ik beminne om schertsende de waarheit te zeggen, is er iets dat U hindert, plooid dat in den besten zin, en denkt, wy worden wys als wy onze fouten leere kennen.

Voor het overige verzoek ik U en alle Leezers de drukfeilen over het hoofd te zien, zynde dit geschreeven in een tyd dat ik nog t'seedert zeven maanden aan een derdendaagsche koorts laboreen, en dus weinig lust hebbe om op alles te letten.

Om dan te beginne vertelt gy ons op pag. 4. reg. 3. dat het afgestorve Jaar nauwlyks uit de haarmoeder der tydwisselingen was voortgekoomen of de naare Oorlogstrompet blies binne onze watergrenzen.

Of wel gy moet U vergissen, Confrater, in de tyd of gy moet in dit Land niet wonen, want het afgestorve Jaar meend gy ongetwyfelt 1781. en de oorlogstrompet heeft al in 1780. in de maand December alhier geblaazen, dus schynt het of dat de haarmoeder van uw nieuwstydingen zeer lang in arbeid heeft gezeete voor dat die naare trompet binne uwe watergrenzen heeft ge-

geblaazen, of dat de baarmoeder van uw verstand
 geslooten is geweest, wanneer gy begon te schry-
 ven, en dat die naderhand eensklaps op het on-
 verwagte verlost is van een onvoldraage monster
 met een stinkende vulnis hoop tot nasleep, reeds
 ten deelen verandert in het allerschadelykste fe-
 nijn, het geene gy tragt onbeschaamt te verguk-
 den om het uwe mede Landgenooten, zoo gy
 een Hollander zyt, te doen inzweligen, want
 gy gebruikt, op een toon die geen Schryver past,
 de vryheit, om ons de waare reedenen niet de
 reedenen die gy verondersteld, of die gy gehoord hebt
 dat voorgegevee worden, maar de waare reedenen
 van den oorlog, openteleggen, met ons in de
 volgende regels, van reg. 5 tot onder te ver-
 tellen, dat gy zeker weet, dat die veroorzaakt is
 door de roekeloosheit, de ontrouw, de uitspoerigheid
 en eigenbaat van de Stad Amsterdam, want gy laet
 daar onmiddelyk op volgen, onze oude Vriend,
 onze Geloof- en Bondgenoot, de Koning der Britten,
 wiens vriendschap een steun voor onze welstand is,
 lang getart en getergt zynde door het onedelmoedig
 en woekerzugtig gedrag, wat zeg ik, door de on-
 weaderspreekelykste verbreeking van vriendschap en
 trouwe der Amsterdamsche Kooplieden, en zig daar
 en boven nog op eene wyze die de vyandschap zig
 geschaamt zou hebben beleedigd ziende, door een
 met 's Lands wetten geheel strydtg ontwerp van een

Commercie Traſtaat door Burgemeesteren van Amsterdam zelve, met de wettige dag kwaadaartiglyk rebelleerende onderdaanen van Hoogstgedagten Koning, in America aangegaan — vind zich eindelyk tegen wil en dank gedrongen, om het woedend bloedzwaard uit de scheede te rukken, en uit een billyke meervraak verwoestingen aan te rigten.

En verder pag. 5. vertelt gy ons, regel 12, dat het oorlog nog gevoeliger word, of is voor onze Republiek, door het onvoorzigtig ja onwettig gedrag van eenige Leeden van onze eige Hooge Regeering, vier Burgemeesteren van Amsterdam meen ik, benevens derzelver oudsten Pensionaris van Berckel, die immers volgens eed en plicht gehouden waren om met zoo veel getrouwe Lands Vadersen, enz.

Op al dit gestelde vraag ik U, BEWYST HET? Schoon ik weete dat U zulks te doen onmogelyk is, of gy moest tot U bewys hier willen bybrengen de insaame en met leugens opgevulde declaratie van het Engelsche Hof, die hier toegen bewys kan dienen, als zynde alle de daar in aangehaalde redenen niets anders als verniste verdigtselen om tweedragt in ons Land te zaaijen, en bygevolg, om dat dit uw eenigste gepraendeert bewys kan zyn, zal ik deze remarkable en van allen schyn van waarheit onbloote redevoering

ring van stuk tot stuk ontzenuwen , en aan alle Vaderlandlievende Patriotten aantoonen , dat gy zyt een *Partydigen Leugenaar* , die volmaakt de Engelsche Factie toegedaan , niets anders beoogt als om uw pen , in Gal met Edik gedoopt , te gebruiken tot een middel dat honderden van uw soort hebben tragten te gebruiken (dog door Gods zorg nog nooit hebben kunnen doen slaagen) om een bloedbad in ons Land aanteregeen , en dat wel tegen alle regt , rede en billykheit.

Gy noemd , voor eerst , den Koning der Britten *onze oude Vriend* , *onze Geloof- en Bondgenoot* .

Wie geeft U last om dien Koning uit naam van alle de Inwoonders van deze Republiek zoo te noemen? Want gy zegt *ONZE* , dat is de geheele Natie , hebt gy bewys dat hy zulks is? hebt gy order om hem zoo te noemen? Wie heeft U last gegeven? Ik zeg daar tegen , en kan het bewyzen , hy is nooit *onze Vriend als in schyn geweest* , geen goed Republikein wil hem tot vriend hebben , geen mensch , die een goed geloof heeft , wil gelooven dat hy gelooft , en geen Patriot , die het waare intrest van de Republiek kend , agt hem waardig om *onze Bondgenoot* te zyn.

Deze taal zal U wonderlyk in de ooren klinken , ja Confrater Klapperman het is maar zoo ,
en

en niet anders. Ik heb aan de borsten gezoogen van een geslacht dat mede heeft helpen werken om dit Land vry te maaken, de room van die melk was VRYHEIT, en is nooit besmet met het vergif van veinzery of Pluimstrykery. Ook zie ik in myne nakomelingen reeds de zaaden ontspruiten waar door zy zullen kunnen aantoonen, dat zy van geen laste gatlikkers afkomst zyn.

Dewyl ik dus weete dat gy niet gequalificeert zyt om dien Koning zoo te noemen, zoo kunt gy volstaan met te zeggen, en dat zal niemant U kwalijk neemen, *myn Vriend, myn Geloof- en Bondgenoot, als mede van alle die zoo denken als ik.* Want zeven agtte der Natie wil nog deel aan de Vriendschap, nog aan het Geloof, veel min Bondgenootschap hebben.

Om eens van de vriendschap te spreken, wilt gy weeten wat vriendschap hy en de voorige Koningen ons gedaan hebben? Weest niet lui — opent de oogen — leest boeken van onpartydige Schryvers, en dan zult gy ondervinden dat al de vriendschap die zy ons gedaan hebben, alleen overeenkomstig is geweest met eigebelang en althoos heeft gestrekt om ons te benadeelen.

Wat nu het geloof belangt.

De

De Engelschen gelooven dat al het geene zy doen wel gedaan is, dat gelooft gy met uw factie zekerlyk ook, maar ik en de meeste met my niet.

De Engelschen gelooven dat het geen hemeltèrgend kwaad is om de plegtigste Tractaten en heiligste Verbonden te schenden, ja te verbreeken, dat gelooft gy zekerlyk ook, maar ik en de myne niet.

De Engelschen gelooven dat zy nog KONINGIN EN MEESTRES VAN DE ZEE ZYN, dat gelooft gy zekerlyk ook, ik met al myn ahang niet, en wy gelooven zelf, dat dien deun voor eeuwig is uitgezongen.

De Engelschen gelooven dat zy de overige van hunne gewezen medeburgers, de Americanen, die zy op eene barbaarsche, ja nooit gehoorde manier lange jaren hebben getrap, vervolgt en vermoord, weder onder het druk kent juk van slaverny zullen brengen, dat gelooft gy zekerlyk ook, schoon dat by alle verstandige reeds voor afgedaan word gehouden.

De Engelschen gelooven dat zy ons nog zullen kunnen noodzaaken om op onze bloote murgpypen voor hun te komen kruipen, en om vrede te verzoeken, dat zult gy zekerlyk niet alleen ge-

gelooven , maar ook wenschen , vertrouw ik , en dat geloof ik nog niemand , maar wel , dat zy ons nog om vrede zullen moeten bidden , als wy de kelft van de magt die wy hebben maar behoorlyk aanwenden , en in aanmerking neemen de regtvaardigheid van onze zaak , die God , zoo wy ons behoorlyk verdederen , beschermen zal.

De Engelschen gelooven dat hunne schatten onuitputtelyk zyn , en dat zy alle hunne Engagementen zullen kunnen voldoen ; ik , en myne aanhang vreeze niet alleen , maar meenen te kunnen aantoonen , dat , als den oorlog nog twee jaaren aanhoud , alle de geene die Engelsche Fondsen hebben , binnen die twee jaaren zullen ondervinden dat dezelve geen duit waard zyn ; ziet Confrater zoo-veel verschild ons geloof.

De Engelschen gelooven dat rooven , steelen , moorden , ja de barbaarste wreedheden door hun onstrafbaar mogen gepleegt worden ; het is niet onmogelyk dat gy dat in uw hart toestemt , maar ik geloof , ja meen te zien dat Gods rechtvaardig oordeel hun reets begint te vervolgen , en dat die geene , die daar van gespaard worden , het na- maals zullen ondervinden.

Wilde ik aan U de verdere geloofsbelijdenis der Engelschen beschryven , ik had een gantsche riem
ps-

papier noodig; dan wel, ik vermeene met vorenstaande pointen bewaezen te hebben, dat gy dien Koning ten onregte noemt onze oude Geloofsgenoot; en wat uw persoon betreft, ik feliciteere U Ed. met de Britsche vriend- en bondgenootschap, doch raade U Ed. aan tot verzaking van hun geloof, of anders vertrouw ik dat gy eeuwig IN HET HUISJE WAGT WAT zult moeten vernagten.

o Wat verheven taal! *Wiens vriendschap een steun voor onzen welstand is, lang getart en getergt zynde door het onedelmoedig en woekerzugtig gedrag, wat zeg ik? door de onwederspreekelykste verbreking van vriendschap en trouwe der Amsterdamsche Kooplieden.*

Deeze Periode is vry duister voor myn begrip, Confrater, wat meend gy? is de vriendschap der Engelschen een steun voor onze welstand? ik vertrouw, om dat gy het niet bewyst, dat gy hebt willen zeggen dat onze vriendschap een steun voor de Engelschen haar welstand is, ten minste een ieder die het AB van het Engelsch Intrest verstaat, weet, dat zy ons honderdmaal meer noodig hebben, als wy haar; het laatste geval heeft dat nog getoond, want men heeft my zeer sterk verzekerd dat den Ambassadeur YORK al in

An-

Anno 1774 tyde de onlusten in America een begin namen, hemel en aarde heeft bewogen, eerst om veele aanzienelyke Leden van Staat te beweegen tot het geeven van toestemming om zoo veele millioenen guldens jaarlyks afteleggen, wel wetende dat het grootste gedeelten daar van in *Engeland* zoude aanlanden, en hoe hy daar in geslaagt is ondervinden duizenden renteniers tot hun leedweze, daar door heeft hy niet ons, maar het Engelsche Ryk een zeer groote dienst gedaan, en naderhand gedagt, *nu hebben wy de Hollanders haar geld, en dat is haar magt, nu zal ik myn rol wel uitspeelen*, want toen begon hy te vraagen om de manschappen en schepen die wy in het geval waar in *Engeland* verkeerde, niet gehouden waren om te geeven, was dat eens geschied, dan zoude dien *Ridder* getoond hebbe dat onze vriendschap een steun was voor het Engelsche Ryk, want ongetwyfelt waren wy dan in een allerverderfelykste oorlog ingewikkeld. Meer hier over te zeggen, acht ik onnoodig, ieder onpartijdig mensch is van deeze waarheid volkomen overtuigd.

Waar is nu U bewys dat de *Kooplieden van Amsterdam* een onedelmoedig en woekerzugtig gedrag gehouden hebben, als mede van hunne onwederspreekelykste verbreking van vriendschap en trouwe.

Is het waar om dat gy het zegt? Zulks is my niet genoeg. 's Lands Vaders hebben al het geene volgens Tractaaten gepermitteert was om uittevoeren, toegestaan; en zelfs Convoi daar toe verleend, en den handel die gy mogelyk bedoeld, hebben niet alleen *Amsterdamsche*, maar *Dordsche*, *Rotterdamsche*, *Zeeuwsche*, *Friesche*, ja alle *Kooplieden* uit deeze vereenigde Provintien gedreven, uitwyzens de schepen en ladingen die hun onregtvaardig onttolen zyn, zyt gy nu niet een onedelmoedigen partydigen Schryver die met den hoop zonder onderzoek, ja zelfs zonder slegts te denken mede loopt, schreeuwende *Amsterdam!* *Amsterdam heeft het gedaan!* Onnoozelen bloed! ik raade U maakt U in Amsterdam niet bekend, of het gemeen zal U niet tot een standbeeld op den Dam, maar een hangbeeld uit de Waag verheffen, en vervolgens na de Vogelwyk school leggen.

Om dit te besluiten, gy schynt te willen zeggen de *Kooplieden* van Amsterdam hebben verboden handel gedreven, zoo dit U meening is, dan vraag ik, waarom heeft de Koning van Engeland eenige van die verboden ladingen gekogt, en de vrigten zelfs betaald? Schepen vry gegeven, en zig dus door geweld bediend van die middelen ter zyner defensie, die hy niet wilde,

dat wy by onze vrienden zouden ter markt brengen? en verder vraag ik, waarom zyn andere ladingen, die niet anders hebben bestaan als in soortgelyke Producten, ter zelfder tyd voor goede prys verklaard? Wanneer gy my op beide deeze vraagen niet bondig en oplosfende kunt antwoorden, zal een yder U houden voor een partydigen Kwaadspreeker die alles stelt wat U voor den mond komt, zonder schyn zelfs van bewys; want het blyft ontegenzeggelyk, dat geen Mogenheid in de wereld over een andere Mogenheid zoodanige willekeurige magt mag oeffenen, zynde dit onbestaanbaar met, ja een inbreuk op het regt der volkeren.

De redevoeringen van de Factie die gy toegedaan zyt, zyn my bekend. Men moest dien handel hier gedreven hebben, het was een allezints verboden handel, en al was het anders, men had den Koning der Britten daar in te wille moeten zyn, het was evenwel waaragtig dat men daar door de magt van Frankryk versterkte, en dat heeft reede tot den oorlog gegeven, en in allen gevallen, 's Lands Vaderen wisten dat zy geen magt ter Zee gereed hadden om dien handel te beschermen, en even daarom moest men niets ondernomen hebben dat tegens de wil van Engeland was, en aan Frankryk moest men geant-

antwoord hebben, dat wy de magt niet hadden om ons te beschermen, en dat zoude daar genoeg en voldoende geweest zyn.

Deze en andere zyn de Redevoeringen van u^o Engelsch Conclave, daar Y.O.R.K. nog president is.

Dan niets is gemakkelijker te ontzenuwen.

Voor eerst hebben de Engelsen van het Jaar 1711 tot 1713 ongestoort (tot onze merkelyke Praejudicie) met de Franschen dien handel gedreeven, schoon zy die dien tyd zig plegtiglyk hadden verbonden om geen afzonderlyke vrede met de Franschen te zullen maaken, slooten zy echter dezelve in 1711, en dat zonder de minste voorkennis van de Republiek, dus lieten wy ons met de scheenen voor het vuur zitten, wanneer wy nog twee Jaaren moesten oorloogen, en alle de gemaakte Conquesten weder verloorren; gedurende dan die twee Jaaren hebben zy dien zelfden handel ongestoort gedreeven, en daar door is bewezen dat die over en weder, volgens de gesubsisteert hebbende Tractaten, mag gedreven worden; en dus houd het kibbelen of die al, of niet mag gedreven worden, op; en daar door vervald uwe valsche beschuldiging, dat de Kooplieden van Amsterdam zig onedelmoedig, ja woekezugtig hebben gedragen, en bygevolg valt

hunne verbreking van Vriendschap en Trouwe, die gy de onwederfprekelykste noemt, van zig zelfs in duigen; en dus zult gy, (met kaken die rood van schaamte zyn) moeten bekennen, dat gy een kwaadspreker, valsche bescholdiger, ja onbeschaamde leugenaar zyt.

Ik wil echter niet tegenspreken, dat de *Vaderen des Vaderlands* wel wisten dat de magt om oorlog te voeren niet gereed was, ja zelfs niet om den Koophandel te beschermen, doch dat doet niets ter zaake; de Republiek heeft den oorlog niet begonnen, maar Engeland op eene trouwlooze manier, en was er aan de *Petitie van Oorlog*, in 1780 gedaan, beantwoord, en de Scheepen waaren in gereedheit gebragt, myns bedunkens, wy hadden lang vrede gehad; dan, het staat aan my als ingezeten niet om die rede na te speuren; het blykt dat de wetgeevende magt gezorgt heeft, dog dat de uitvoering lang aan het *Podagra* heeft gelaboreert; wy hebben wel gehoord dat er onderzoek by de Admiraliteken is gedaan, maar de rapporten zyn nooit publiek geworden, schoon men my heeft verzekert, dat uit het rapport van de Admiraliteit te Amsterdam heeft gebleeken, dat er hout genoeg in voorraad is geweest, tot den aanbouw van de gerequireerde Scheepen; maar dat men geen order tot bouwen heeft gekregen,

Hoe

Hoe verre dit nu waar of onwaar is, kan ik niet voor instaan, ook doet dat niets tot de stelling, namentlyk, of men daarom dien gepermitteerden handel al of niet mag dryven, gy behoordé, in plaats van de Kooplieden zoo goddeloos te lasteren, hun te beklagen, weet gy wel dat den Koopman (voor zyne goederen te vervoeren) *Last- en Veilgeld* moet betaalen? Weet gy wel waarom? om dat hunne scheepen en goederen een vrygeleide op Zee zoude genieten, *door adfistentie of bystand van Oorlogsfcheepen*. Hoe lange Jaaren hebben de Kooplieden die lasten betaald, zonder ooit Convoy of vrygeleide te hebben kunnen krygen? Ja was het niet ten uiterste smertelyk voor de Kooplieden van deze Provinciën, wanneer zy in den oorlog, Anno 1757 tusfchen *Engeland* en *Frankryk* ontstaan, aanbielden om bescherming tegen dé geweldenaar- en rooveryen der Engelschen, die hun wilden ontzetten van dien gepermitteerden handel, dat zy door den Secretaris van wylen HAAR KONINGLYKE HOOGHEIT tot antwoord kregen, dat het toestaan van Convoy een Punt van Eer was geworden, en daarom niet konde worde verleent. Moet men om een Punt van Eer de Zenuwen van onze Welvaard afkerven? Heeft zoo een raisonnement ooit in gezonde herschenen kunnen plaats grypen? Zoo wanneer men zig daar

door van de bescherming kan ontstaan, behoeft den Koopman nog voor zyne scheepen nog goederen Last- en Veilgelden te betaalen, dat kan het allerkleinste verstand bestaan, en of het nu weder uit een *Punt van Eer of Oneer* agter blyft agt ik niet waardig te onderzoeken, ik mag maar zeggen Convoy is er nog maar eens verleent, of het weder verleend zal worden is God bekend, maar dit is my bekend, en dus daar van kan en mag ik spreken, dat, by alden de directie daar omtrent niet verandert, men moogelyk zal veronderstellen aan de Amsterdamsche Kooplieden en Negotie nadeel toe te brengen, maar dat men dus doende, de Negotie van de geheele Republiek zal ruïneeren. En verder heb ik nog deze vofgende vragen te doen: Waarom moogen de onderdaanen van *Rusland, Deenemarken en Zweeden* dien zelfden handel met de *Franschen* dryven, die wy gedreeven hebben? en waarom neemen de Engelschen die Scheepen niet weg, en confisceren dezelve niet met de Ladingen?

Welligt zult gy my antwoorden, *ik weet het niet*; dat vertrouw ik zeker, anders zonder gy zoo onedelmoedig omtrent de Amsterdamsche Kooplieden niet geoordeelt hebben. Dus, zoo gy het niet weet, zal ik het U zeggen; **WEE-T-NIET!** het is om dat die drie Noorische Mogent-
he-

heden de magt hebben, om, wanneer de Engelsche te veel spel maaken, hun van alle nootwendigheden die tot de Zeevaart noodig zyn, te ontzetten, door de *Zond* voor hun te sluiten; en daarom hebben zy voor die Mogentheden ontzag, eve als de jonge voor de roede die aan de schoorsteen hangt; maar wy, *het volk met de wyde broeken*, moogen niets doen, of wy moeten eerst by hun om permissie komen. Zie daar, *laage Ziel!* de rede: *het steekt hun de oogen blind dat het Nederland welgaat.*

Nu tot de laatste aanmerking van het Engelsch Conclave, en dan zullen wy overgaan tot een gewichtige periode te beantwoorden.

Men moest aan *Frankryk* maar geantwoord hebben, wy hebben de magt niet om ons te beschermen, en dat zoude voldoende geweest zyn.

Mannen taal! Ongelukkig land daar Regenten regeeren die zulke drangredenen tegen het Fransche Hof zoude durven voeren. Dat Hof, onze magt zoo wel als wy zelfs, kennende, zoude zeer wel en verstandig aangemerkt hebben, dat wy onder dien schyn, *niet van voorneemen waren om Neutraal te blyven*, en dus geinsteert hebben om ons voor- of tegen te declareeren; ja zelfs, om onze magt die wy hadden met alle haast

aantewenden , om daar door te toonen , of wy al , of niet van voorneemen waren om het regt , door ons by de Tractaaten bedongen , tegen alle uitheemsch geweld te beschermen.

Nu ga ik , Hooggeleerde Confrater ! tot het beantwoorden van die hoogdravende Redevoering die gy op pag. 4 , regel 18 , op de helft begint tot op het einde , luidende: *En zich daarenboven nóg op eene wyze die de vyandschap zelve zich geschaamt zou hebben , beledigd ziende door een met 's Lands grondwetten geheel srydig ontwerp van een Commerce - Tractaat , door Burgemeesteren van Amsterdam zelve , met de wettige doch kwaadaartiglyke rebelleerende Onderdaanen van hoogstgedagten Koning in America aangegaan , vond zig eindelyk tegen wil en dank gedrongen , enz.*

Zoo ik U wel begryp , hebt gy ons eerst willen vertellen dat den ongepermitteerden handel van de Amsterdamsche Kooplieden de oorzaak is van het ongenoegen met de Kroon van Engeland , dat meene ik U contrarie beweezen te hebben , ook schynt het dat gy het zelfs niet geloofd ; want nu is 'er , *luisterd wel tot Nederlanders* , nu is 'er daarenboven een ontwerp van een Commerce - Tractaat. Wat voor een ontwerp ? met 's Lands grondwetten geheel srydig. Door wie ? door
Buz.

Burgemeesteren van Amsterdam zelve. Mer wie? met de wettige doch kwaadaartiglyke rebelleerende Onderdaanen van hoogstgedagten Koning. Waar? in America aangegaan; ja aangegaan. Heeft iemand ooit zulke wartaal kunnen verstaan. Weet iemand wat het zeggen wil? een Ontwerp, een Schets, een Plan dat nog niet in orders is aangegaan; want aangegaan, zoo ik de meening van het Nederduitsche woord begryp, beduid sluiten. Het wil eveneens beduiden als dat gy by een Notaris gaat om met iemand een Contract te maaken, en gy hebt hem alle pointen opgegeven, en als het dan op zegel is geschreeven, geteekend, en door Notaris en getuigen bekrachtigd, dan is het aangegaan „ O SCHRANDEREN „ BOL! in deeze uwe redeneering zyn vyf door „ slaande, ja handtastelyke leugens”.

Daar is nooit een Ontwerp gesloten.

Het Ontwerp is niet strydig met 's Lands grondwetten.

Burgemeesteren van Amsterdam hebben het niet gedaan.

Het is niet geschied met de wettige kwaadaartiglyke rebelleerende Onderdaanen van den Koning van Engeland.

En vooral niet in America.

Wilt gy weten wat van de zaak is? dan zult gy zelve verlegen, ja schaamrood worden.

De Americaanen door de Engelschen op eene God tergende, ja tot den Hemel om wraak schreeuwende manier vervolgt, geplunderd, vermoord, hunne Bezittingen verwoest, ja tot het uiterste gebragt; hebben in navolging van de Nederlanders de wapenen opgevat, en hun vrygemaakt van dien dwang en overheersching, en dus eene Unie van dertien Provinciën geformeert.

In deze hoedanigheid zyn zy door de Koningen van Frankryk en Spanjen erkend.

Daar na hebben zy zich door eenige Kooplieden van Amsterdam aangeboden, om insgelyks met hun, op het voorbeeld van die twee Koningen, een Commerce-Tractaat aantegean. Dus met voorkennis van Regenten der Stad Amsterdam, is 'er een Ontwerp van een Commerce-Tractaat in de wereld gebragt, maar nooit aangeaan, gelyk gy leugenagtig aan het publiek verteld; contrarie alleen, om, wanneer de onafhankelykheid der Americanen door Engeland zoude zyn erkend, ter tafel van Hun H. H. M. M. te worde gebragt, en dan goedgekeurd zynde, te worde gesloten en geratificeert; en dit is niet in America geschied, maar in Amsterdam het is niet geschied

schied met kwaadaartiglyk rebelleerende Onderdaanen, maar met vrygevogten en voor onafhankelyk verklaarde Americaanen, dus ziet gy dat gy U zelfs schuldig hebt gemaakt aan een verhaal geheel bezyde de waarheid, dat gy zekerlyk zonder eenig onderzoek hebt overgenomen van een onkundigen *Engelschen* leugengeest, en zoo ik vertrouw met een oogmerk, om de ingezetenen van de andere Steden tegen de inwoonders en Regenten der Stad Amsterdam in het harnas te jaagen.

Dat nu het ontwerp geheel strydig zoude zyn met 's Lands grondwetten, is weder bezyde de waarheit, en het blykt allesints contrarie. Indien gy de gelegenheit hebt gehad om het te leezen, en er als dan zoo over oordeelt, zyt gy dommer als het redenlooze vee, want wy mogten God danken als het ontwerp reeds in een formeel Tractaat geteekent en geratificeert verandert was, dan zoude Neêrlands ingezetenen binnen weinig Jaaren de schaadens hun door de *Engelsche* roovers veroorzaakt ras dubbeld hebben weder gewonnen, ja wy zouden alle onze vervalle Fabrieken weder in het begin van hunnen vorigen bloei zien (*).

Ik

(*) God zy gedankt voor zyne oneindige goedheit, dat na het afschryven en voor het afdrukken van dit Werk-

Ik vleije my dat ik U heb aangetoont, dat nog een nog andere door U opgedijste redenen de oorzaak van den oorlog zyn, doch echter om een Engelschen wargeest te overruigen, heeft men meer noodig als zig te vleije; dus zal ik U een ontegenzeggelyk bewys in de hand geeven, leest het *Contra Manifest van de VADEREN DES VADERLANDS*, die zeggen U, en dat blyft by my en alle goede denkers waaragtig, dat de door de Engelschen in hunne Oorlogsdeclaratie opgegeve redenen de waare niet zyn, maar dat zy ons den oorlog alleen hebben aangedaan OM ONZE TOETREEDING TOT DE GEWAPENDE NEUTRALITEIT.

Het

Werkje, by als het waare op een oogenblik alle de by de Negotie belang hebbende en het wezentlyke welzyn van ons Vaderland verstaande Ingezetenen heeft wakker gemaakt, om hunne Overheden op het sterkste te smeeken, tot bereiking van dit eenigste hulpmiddel, om onze kwynende welvaart te herstellen, en dat men reeds vernemt dat twee Provincien gehoor hebben gegeven aan de smeekende stemmen, zoodanig dat de Heer ADAMS als Minister Plenipotentiaris van de Dertien Vereenigde Noordamericaansche Provincien is erkent, en door die twee Provincien die lang verslapte Volkeren voor Vry en Onafhankelyk zyn verklaart, welk voorbeeld yder wel-denkt Nederlander wenscht, dat door de andere Provincien zal gevolgt worden, en als dan die tyding in Engeland komt, geloof ik dat de huur der Huizen en Pakhuizen wel de helft zal verminderen.

Het zoude my echter niet verwonderen, dat gy het zeggen van de *Hooge Magten* zoo min geloofde als gy U zelfs kunt gelooven.

Op de vraag die gy op pag. 5 boven aan doet, namentlyk, *is er wel een onheil bitterer voor een land dan het oorlog?* antwoord gy U zelfs met een zekere arrogantie — *Neen!* — *Neen gewisfelyk!* Ik zegge, *Ja!* — *Ja!* — ontegenzeggelyk. *Pest en Hongersnood* zyn bitterder als een oorlog gelyk wy voeren, den overvloed heerscht nog in dit Land, en aan de pragt en weelde zie ik niet dat het oorlog alleen verspreid wederwaardigheden met een gewigt van weedommen, ook versta ik de meening van deze Pedante uitdrukking niet.

Maar, *Confrater*, waar wil het heen? het schynt gy een ingewortelden haat tegens *Amsterdam* en deszelfs *Regenten* in uwen buik om draagt, ik raade U, wilt gy door de gedagten aan die *Stad* en de *Regenten* niet om hals raaken, dat gy U by *SAMUEL LEHMANS* adresseert, en onder zyn directie U zelfs laat genezen, want ik vreeze anders, dat de *Republiek* hoogstdeszelfs Persoon door chagryn, dat gy die *Amsterdamsche Burgemeesters* niet kunt om hals brengen, eerlang met zyn doorlugtig verstand ten grave zal zien daalen.

Want

Want op pag. 4 vertelt gy ons, door Burge-
meesteren van Amsterdam, dat verstaat zig dan,
alle; en op pag. 5 meent gy weder, dat het oorlog
gevoeliger word alleen door het denkbeeld van het
onvoorzigtig ja onwettig gedrag (zoo gy nu meent)
en dus niet zeker weet, van vier Burgemeesteren,
benevens derzelver oudsten Pensionaris VAN BERCK-
KEL, hoe is dat over een te brengen? eerst stelt
gy vast, en naderhand begint gy te meenen;
tegens deze uwe vaststelling en meening heb ik
een contra vaststelling en meening; en die zal ik
U openhartig mededeelen.

Ik stelle vast dat gy U niet op het Stadhuis te
Amsterdam, onder melding van U naam, aan
Burgemeesteren durft adresseeren, oft te on-
derzoeken of alle, of wel vier Burgemeesteren
met hunnen oudsten Pensionaris het zyn, die zig
zoo onwettig, ja onvoorzigtig, hebben gedra-
gen? en volgens U gevoelen oorzaak van den
oorlog zyt; en zoo gy dat niet durft doen,
meene ik dat gy zyt een gehuurden Pasquillschry-
ver tegen die Stad en de Regenten, en dus ook
iets tegen dezelve, zonder het minste bewys,
hebt willen schryven; om dat gy gezien, ja moe-
gelyk ondervonden hebt, dat alles het geene leu-
genachtig tegens die Stad en de Regenten word
gespargeefd, vry, ja zonder de minste Recherche,
mag

mag worde verkogt, ja hier en daar publiek ge-
 protegeert word, en dat zaken, die tot andere
 eindens ingerigt zyn, een strengere regtbank moe-
 ten passeeren.

Op uwe zielroerende Reflectie van de schade
 van dit rampspoedig oorlog, kan men de regte
 balans nog niet opmaaken voor dat hier vrede is,
 en dus komt dat by my nog in geen aanmerking,
 dus ga ik over tot pag. 6. reg. 3. Het komt my
 voor dat gy een wyduitgestrekte Correspondentie
 hebt, want daar vertelt gy ons van gehuurde
Franschgezinde verdedigers van Amsterdam.

Ik bid U, Contraxer, meld my hunne Namen
 en waar zy woonen, want ik heb alle mochten te
 vergeefsich aangewend om er maar een te kenne,
 en hem voor een prysje te engageeren, om uw
 zielroerende stellingen te beantwoorden, dat al
 U Ed. niet moeilyk vallen, om dat gy de antwe-
 deeg waar over zy het zyn gaan vrenden, opgeeft,
 als het waare doer U Ed. uit hunne Schriften ge-
 copieert, en bygevolg zult gy de Naamen der
 Schryveren weeten, zyn het Schryvers zonder
 Naam, dan onse ik U van myn verzoek; maar
 dan blyft het ontegenzeggelyk waaragtig, dat gy
 niet kunt zeggen dat het gehuurde Franschgezinde
 verdedigers van Amsterdam zyn, want dan kent

gy de Persoonen niet, en geen Schryver geeft een ander Schryver een Naam als hy er geen wil hebben; dus schynt het, dat gy hier met U venynigen tong al weder onbekende, die U moogelyk niets in den weg hebben gelegd, die niets anders doen als hun gevoele zeggen, gelyk gy ook doet, schend, hoond en lastert. Want met te zeggen, *schoon Amsterdam al de oorzaak van het oorlog zyn mag, kan haar evenwel de schuld niet gegeven worden dat de rampen, ons daar door overgekomen, niet zyn afgewerd.*

Wilt gy daar mede te kenne geeven, of het Publiek doen verstaan, dat zy U toestemmen dat Amsterdam de oorzaak van den oorlog is? DOOR HET WENDE OVER EEN ANDEREN BOEG moet men zulks verstaan, want eerst hebt gy ons vertelt dat zy het hebben tegengesproken, nu wilt gy ons vertellen dat zy het beginnen toestemmen, anders versta ik U duistere ingewikkelde manier van schryven niet, maar gy dwaalt ver van den weg. Zy willen zeggen: dat, *schoon men ontegenzeglyk konde bewyzen dat Amsterdam de oorzaak was, zoo is zy daarom de oorzaak niet van zaaken die lange jaaren te voren in een betere order had moeten zyn.*

Dit zegge ik ook, en voeg 'er nog by, dat schoon Amsterdam den oorlog zelfs had begonnen, het daarom nog niet bewezen is dat die stad oorzaak is dat de navaale magt voor lange jaaren in een beteren staat is gesteld.

Het wonderd mij echter, dat, daar gy zoo corrigeer ziek zyt, U Ed. keurig oog niet heeft geobserveert dat die gehuurde Franschgezinde Verdedigers onder de opstelling der rampen aan U Ed. een directe leugen vertellen; want op pag. 6. reg. 31. zyn de Fregatten van de duppers Kapiteinen MELVIL en OORTHUYS in de handen der Engelschen gevallen; dat weet gy immers, geleerde Schryver, dat gelogen is, want het eene is mist genomen, en dat zelfde is hernomen. Hoe nu Franschgezinde Schryvers zulk een handtastelyke leugen zoude verzinnen, komt my onbegrypelyk voor, ja zoo onbegrypelyk, dat ik vertrouw het gantsche verhaal van de gehuurde Franschgezinde Verdedigers door U verzonnen en t'samen gestanst is, in uwen, door kwaadhardigheid benevelde Engelschen breinkas.

Gekomen tot pag. 7, reg. 22, en voorlezende tot pag. 23, reg. 10, vind ik, dat ik my te scheep moet begeeven om een zee door te kruisen, die vol is met klippen en zandbanken van

Contradictien , Malversatien , valsche beschuldigingen , laage gadlikkeryen , godslasterlyke uitdrukkingen , en leugenen ; ten dien einde zal ik wat zeil mindere , en bedaard het dieplood wetspen , om daar door een compleete kaart van alle die gevaarlyke plaatsen te maaken , ten einde myne landgenooten , voor al die een zaak maar oppervlakkig beschouwen , niet besmet worden door het vergiftig water van die zee , en zig , wanneer zy zig te scheep willen begeeven , om den anderen oever te bereiken , niet te berisfe stooten op die klippen des verderfs.

By deskundige , geloof ik , zoude ik kunne volstaan , met alle die paginaas te beantwoorden door te zegge het geene **FESTUS** tegens **PAULUS** zeide , gy raast **PAULE!** uwe groote geleertheit vervoerd U tot razerny , alleen met dit onderscheit , Gy raast *Klapperman van Staat* , uwe groote geleertheit zal uw eerstdaags in het *Beterhuis* helpen.

De gehoorde Franschgezinde verdedigers van Amsterdam (zoo gy zegt) hebben U dan een verhaal gedaan van een meenigte onheilen en kwaade directien , waar van zy zeggen , dat , *schoon Amsterdam al de oorzaak van het berlog zyn mog , haar evenwel de schuld van die rampen niet*

kant

kān gegeven worden, dit werd door uw, pag. 5, breeder beschreeven; op alle die redeneeringen zegt gy, pag. 7. reg. 28, dat gy het onnoodig agt op elk point afzonderlyk te antwoorden, en naar te speuren wat de waare rede of oorzaak is, waarom het een en ander zoo; en niet anders gedirigeerd of gebeurd is; maar gy geeft ons al weder geen bondige rede waarom gy het onnoodig agt, en dus zal ik U de rede opgeeven, eh die is, om dat, zoo dra als gy by deskundige onzydige U adresseerde om informatien in te winnen, en daar door omtrent de waarheit overtuigt wierd, zulks tot uw Systema niet zoude dienen, want al wat waarheit is word door U en uwen aanhang veroordeelt, om dat gylieden hebt voorgenomen niets als leugentaal te schryven.

Echter begrypt gy, dat gy in het generaal op al het voorschreevene eenvoudig kunt antwoorden, dat indien het oorlog met Engeland niet had plaats gehad er over al die punten geen het minst verschil zou kunne gereezen zyn.

Het is zeker dat gy dat eenvoudig kunt antwoorden; maar om dat gy dat juist zoo begrypt, is het daarom niet waar. Gy hebt ons reeds vertelt, en ik zal U nog verder doen verhaalen, dat er lang voor den oorlog despuut over die punten

is geweest, en dus zult gy vinde U zelfs tegen te spreken, en daar door zal U stelling geheel vervallen; ik zeg, dat er lang despuut is geweest, ja lang voor dat men aan den oorlog konde denke, over het in staat brengen van de navaale magt, over het voorzien en in staat bringe der Overzeesche Colonien; doch zulks is altoos gedwarsboomt, en weet gy waarom? om dat men te gelyk niet konde goedvinde om de Landmagt te vermeeders, en zoo ik meen zeker te weeten, om dat de inkomsten van dit Land niet permitteerde om zonder nieuwe belastingen op de Inwoonders te leggen, daar toe te komen; bovendien vertrouwt ik, dat de *Vaderen des Vaderlands*; indien er eenige bekommring aan de Landzyde was geweest, daar voor zoo wel zouden hebben tragten te zorgen, als zy nu te vergeefs onze Navigatie hebben getragt te beschermen; en bygevolg meen ik uwe stelling geheel ontzenuwt te hebbe, dat is namentlyk die, *was er geen oorlog gekomen, dan was er geen dispuut geweest*; en dus vervalt U gantsche zotte rede-neering, die gy by gevolgtrekking daar uit haalt.

Op pag. 8 tot pag. 9. tot aan de 6 regel, de stelling die gy daar begint is zoo fraai dat ik dezelve alhier woordelyk zal laten volgen.

En

En daar aan nu Amsterdam (gelyk dit elk Nederlander, die slegt de geringste onpartydigheid bezit, en niet tegen beter weten aan tot kwaadaardig tegenspreken genegen is, wel gaarne zal willen toestemmen) de eerste of aanleidende oorzaak van het oorlog is, ... en daar het oorlog wederom de eerste of aanleidende oorzaak is van alle de verkeerde maatregelen die er genomen, en alle verzuimenissen die er begaan moogen zyn, daar spreekt het van zelve dat Amsterdam dan ook noodzakelyk voort de eerste of aanleidende oorzaak van die verkeerde maatregelen of verzuimenissen zelve moet gehouden worden.

Wat zegt gy, Landgenooten, van dezen grooten Redenaar? Dagt gy wel, dat er zulke doorlugte verstanden in dit wateragtige gewest konden opstaan? DE STOK STAAT IN DEN HOEK, DAAROM ZAL HET MORGE REGENEN.

Neen, Prullschryver, gy hebt ons nog niet bewezen, en kunt het in eeuwigheit niet doen, dat Amsterdam de oorzaak van den oorlog is, en dus vervalt uwe ganische gevolgtrekking. Elk Nederlander, die slegt de minste kennis heeft, en niet vol van kwaadaartige Engelschgezindheit is, die moet uwe laffe taal verfoeijen en tegenspreken. Gy zyt een Rebel, een Oproermaaker; gy tragt het Contra Manifest van uwe

wettige Overheden te ontzenuwen, ja leugenagtig te maaken, ik herhaale nog eens, en dat voor de laastemaal, dat zelve Manifest vertelt U dat **DE TOETREEDING TOT DE GEWAAPENDE NEUTRALITEIT** de oorzaak is, maar niet de Stad Amsterdam, de Regenten of de Kooplieden; en dus vertrouw ik dat uwe in senyn gedoopte pen geen onkundige of alleen oppervlakkige beschouwers meer zal vergiftigen, en hun regen hunne Medelandgenooten in het harnas jaagen, want uit uwe redeneertrant schynt het my toe dat gy, waar het U moogelyk, de Stad Amsterdam gaarne in vuur en vlam zoudet zien, of door binnelandsche oproeren van een gescheurd; daar het contrarie U plicht was, om, gestelt die Stad had schuld, niet de gemoederen op, maar peer te zetten, alle Ingezetenen tot eendragt en verweering aan te maanen, maar niet U pen te gebruiken tot aanstoking van twist en tweedragt.

De verdere regels op pag. 9, als een vervolg van uwe zotte redenering, zyn my geen antwoord waard; want niemand heeft zoo een aandachtig, kundig en onpartydig oog als gy, en bygevolg kunt gy alleen zien **DAT ER NIET IS.**

Uwe redenvoering op pag. 10 tot pag. 11, tot reg. 12 inclus, is al weder het oude vulnis, om (kondet gy) die Stad nog zwarter te maaken.

Van

Van regel 12 tot onder, vertelt gy ons, dat zyn Hoogheit al voor lang heeft aangedrongen om het gebrekkige van onze magt, zoo wel te Land als ter Zee, zonder uitsel te vervullen.

AL OVER LANG, dat zal moogelyk al over veel jaaren zyn geweest; ik wil het gaarne gelooven, maar vertelt ons waarom is het niet geschied? ik dagt dat Amsterdam daar ook de schuld van had, en dat wel om dat die Stad zoo weinig belang by den Koophandel heeft. Dus weer gy dat er gebreeke, ja verzuimenissen hebben plaats gehad, en dat over lang, en bygevolg slaat gy U eige eerste stelling in duigen, die gy ons op pag. 9 zoo kwaadaartig hebt opgedischt, dat Amsterdam de oorzaak van de verzuimenissen is, want, aldaar is die Stad de oorzaak, en zyn Hoogheit heeft lang geleede de verzuimenissen gezien, en gewild dat daar voor gezorgt zoude worden; droog zand is eer aan een te heften als uwe schrandere stellingen.

Het einde van uw redeneering op pag. 12 en 13, word weder met de oude infame leugen besloten, en is dus geen antwoord waard.

Pag. 14 en 15, bevestigen myn gevoelen, als namenlyk, dat gy iemand zyt die dagelyks gemeenzaam met Vorsten omgaat, want gy vertelt

ons de geheimen van het Kabinet, als mede de uitmuntende hoedanigheden van beide de regerende Vorsten, daar ik niet aan twyfel, veronderstellende, dat men dezelve niet kan kennen, of men moet gemeenzaam met zulke hooge Personagiën omgaan.

Pag. 16 en 17, over de *Propositie der stad Amsterdam, om zyn Hoogheid een Comitté of kleenen Raad toe te voegen*, zal ik alleen zeggen, zulks niets vreemds behelst: Eenige van Hoogstdezelfs Voorouderen hebben die gehad, en die *Propositie* is niet gedaan met zulk een vuil inzicht, als gy 'er uitzuigt; neen, met een inzicht, om zyn Hoogheid in den arbeid, die noodwendig tegenwoordig meer als voorheen is, te onderschragen; hem als het noodig is van goede raad te dienen, en dus om wanneer de zaaken eens na wensch niet mogte uitvallen, te strekken tot zyn Hoogheids decharge by het gemeen; dus niet om hem te benadeelen, maar in allen gevallen te spaaren, dat hy niet door de Ingezetenen zoude worden aangemerkt, als de oorzaak van den kwaaden uitslag door een onkundige directie veroorzaakt, wanneer gy 'er zó over had geoordeeld, dan was het liefderyk, en nu is het liefdeloos en oproerig.

En in opzigt van het geval van den Hertog, of wel de Memorie, behelzende het verzoek der Regenten van de stad Amsterdam, om hem van zyn Hoogheid te verwyderen, daar van geeft gy alles op behalven het hoofdzakelyke, namentlyk dat zy zig beroeven op de getuigenis van den Raad-Pensionaris, en zoo veele aanzienelyke Leden van de hooge Regeering die, mits gevraagt, of tot getuigenis verzogt zynde, niet onwillig zullen zyn om te getuigen dat veele Plans, ontworpen tot welzyn van de Republiek door zyn directie zyn om ver gestooten. Waarom verzwylt gy dat? en wel het hoofdzakelyke.

Deze zaak heb ik gantsch eenvoudig beschouwd.

De Regenten van Amsterdam heb in aangemerkt als aanklagers.

Den Hertog den gedaagden.

Wie Regters moeten zyn is my onbekend.

Doch na myn begrip zyn de getuigen, die behoort moesten worden om hem te be- of ontschuldigen, de Raad-Pensionaris en die respectable Leden van de hooge Regeering.

Ik heb die zaak opgeschort in myne gedagten, tot dat deze eenvoudige regtspleging zoude heb-

ben plaats gehad; nu verneem ik volgens de onder het schryven van deze ingekomen berigten, dat die zaak is onafgedaan, en zal blyven hangen aan de spyker, en dat zes van de voornaamste Steden hunne Protesten daar tegen houden gereserveert. Als die zaak nu niet nader werd afgedaan, wie zal U dan vertellen of den Hertog schuldig of onschuldig is: en bygevolg komt uwe defensie nog niet te pas; en het is niet alleen de Stad Amsterdam, maar veele voornamste Steden, ja gantsche Provincien, die lang voor dat die Memorie in de weereld is gekomen, van begrip zyn geweest, dat den Hertog van Zyn Hoogheid behoorde te worden verwyderd. Wat redenen daar voor zyn is my onbekend, echter denk ik zoo edelmoedig van myn wettige Overheden, dat zy niets zullen doen zonder bondige redenen, en niet in staat zyn om iemand, ik zwyge een Personagie van zyn rang, valscheelyk te beschuldigen.

Men zegt de stemme des volks is de stemme des Heeren. In de Republiek van Rome werden de Veldheeren door het volk aan- en afgezet. Het is niet nu dat den haat des volks tegen den Hertog heeft gebleken, over meenigte jaaren heb ik over zyne directie hoore morren, en ik vertrouw, dat als 'er eens eene generale oproeping wierd gedaan, 'er een meenigte, ja meer als men den

denken kan, gefundeerde klagers zouden opkomen.

Wat was 'er nu aangelegen dat Zyn Hoogheid om de genegenheid van Regenten en Ingezetenen te winnen, en dezelve dus geheel aan zig te verbinden, den Hertog van zig verwyderde, en hem na zyn Gouvernement verzogt te gaan? Zoude iemand die niet anders kan aangemerkt worden als loontrekkend dienaar van den Staat, daar door zoo zeer geaffronteert zyn; te meer, daar de Staaten Generaal hem Hertog, als Veldmaarschalk, kunnen ordonneeren te vertrekken waar heen zy willen, vind hy daar tegen niet goed om te gaan, dan kan hy bedanken.

Doch dewyl ik vertrouwd dat gy kundiger in de zaaken van het Hof, en wat daar omgaat zyt, als ik, moet ik U de volgende vragen doen.

Raadsman van zyn Hoogheid is hy niet, volgens Hoogstdezelfs declaratoir.

Bekleed hy meer Ampten behalven dat van Veldmaarschalk?

Zoo neen, wat is dan Hoogstdezelfs bezigheid?

Vergeeft Hoogstdezelve de Militaire Ampten?

Heeft

Heeft Hoogstdezelve het vergeven aan Civile
Ampten?

Besteld Hoogstdezelve over de Regeeringe der
Steden?

Ziet, Confrater, ik ben onkundig, en daarom
moet ik vraagen, ik druk my wel wat lomp uit,
maar denkt gelyk waar is, dat ik een origineelen
Hollander ben die zig nooit met het Hof, of
zaaken van die natuur heeft bemoeid, schoon ik
niet kan ontkennen tweemaal myn opwagting
by Zyn Hoogheid den Stadhouder te hebben
moeten maaken, zynde het laatste wel vyftien
jaaren geleden, en als doen ben ik 'er zoo wel
afgekomen, DAT IK EN MYN NAGESLAGT
HET ALTHOOS ZULLEN GEHEUGEN.

Hier mede zullen wy de zaak van den Hertog
aan de spyker hangen, en wil hy hangen, hem
ook laaten hangen tot hy 'er afvalt.

Echter meen ik U aangetoont te hebben, dat
uwe beschuldiging tegens Amsterdam, pag. 17,
reg. 20, als of zy zonder de noodige gronden en
bewysstukken in handen te hebben, de zaak zoo
maar op het getrouw hadden gezet, weder valsch,
verdigt en met een malitieuus oogmerk in uw
werkje is ter nedergesteld; want gy verzwijgt dat
die

die Regenten, zyn Hoogheid hebben verwezen om na de waarheid van hun geposeerde te informeere by den Raad-Pensionaris en veele aanzienelyke Leden van de hooge Regeering. Waarom doet gy dat Broodschryver? Waarom verzwylt gy iets het geene den t'samenhang en slot van die Memorie is? Een yder kan met een half oog zien dat dit in U kraam nier te pas kwam, wilde gy de beschuldiging tegen Amsterdam volhouden. —
 Foel, Partydigen Schryver!

Het Schryven en uitventen van Pasquillen, keur ik niet U af; echter ben ik het niet met U eens, dat de meeningen van de meeste zyn geweest om oproer te verwekken. ik ben van een tegengesteld gevoelen, ik geloof dat verre de meeste zyn geweest een heilzame oogenzalf voor het gemeen, die veele, die nog blind waren, heeft doen zien dat 'er donderbuiën aan Neêrlands Hemel vergaderden; en die daar door even zoo verdweenen zyn, als de dieven, wanneer zy gewaar worden dat de huisgenooten wakker zyn; maar dewyl gy zoo breed uitweid over de schadelykheid der Pasquillen, en God dankt dat zy het door U gevreesde kwaad niet hebben verwekt, zoo komt het my te meer onbegrypelyk voor, dat gy dien splinter in het oog van uw evenmensch ziende, den balk in uw eigen oog nier hebt kunnen zien, toen gy U werkje,
 dat

dat ik een infaam leugenachtig Pasquil, tegens de stad Amsterdam, en die Regenten, noem, en een yder met my zoo doen moet, het licht hebt durven taaten zien:

Want indien de Ingezetenen van Amsterdam met geen meer liefde aan hunne Regenten verknogt waren, als gy liefde voor de eendragt en algemeene rust toont, zoo waren zulke geschriften als het uwe alleen genoeg in staat om oproer tegens hunne wettige Overheden te beginnen; ja de geschikste middelen, om Stad tegens Stad in het harnas te jaagen, en bygevolg, had ik iets te zeggen, zoude ik U werkje veroordeele OM DOOR BEUL'S HANDEN VERBRAND TE WORDEN.

Nu ben ik U gevolgt tot pag. 20, daar vertelt gy ons dat de rechtvaardige Bestierer der waereld, in onderscheide opzigten, met betrekking tot het tegenwoordig oorlog, ons meer zyn billijk ongenoegen dan wel zyn zogenende goedkeuring heeft willen doen opmerken; en wilt dat bewyzen, de Slag van den 5 Augustus 1781, ja, dat zoude men eenigzints kunnen zeggen dat een teeken was geweest, dat het Opperwezen ons niet ongenegen schein, maar gy vermaand ons om dieper in te denken en op andere gebeurtenissen te letten; en dan zullen wy

bestemmen moeten, dat dezelve al zoo veel onder de droevige, als onder de blyde gebeurtenissen geteld magt worden, want wy hebben, — luisterd wel toe Leezers:

Een Oorlogschip verlooren.

De andere deerlyk gehavend.

Veel volks kwyt.

Veele schoon nog in leven, buiten staat om weer te dienen.

De Koopvaardylvloot belet om haar reize te vervolgen.

Het tweede Convooy, door de waakzaamheit en trouwe zorge van onzen geliefden STADHOUDER geread zynde, moet het zwaarste Schip, 't welk de meeste afbreuk op den vyand doen konde, ongelukkig op helderlichtendag, door de alles te bovengaande domheit of onkunde van een Lootsman, op den Zuiderhaaks stranden, om er niet anders als aan stukken en brokken weder af te raaken, enz. en daar door is veroorzaakt, dat die zoo schoone Koopvaardylvloot is gedrongen geworden om aan haare Anker touwen vast, den geheelen winter op de Rhee te leggen dobberen.

Ver-

Verder gaat dien geleerden Schryver aan het optellen van onze nog meer verzwarende rampen, — let wel op Leezers:

De Kaper de Niet Verwagt heeft zig zelfs op strand moeten jaagen, om niet in 's vyands handen te valen.

De dappere Patriot is in de lugt gevloogen.

De Hercules en Mars zyn genomen.

En ziet, gunstige Leezers, nu volgt het bewys van deze schrandere redenering; den verstandigen Schryver opend zyn mond niet te vragen? Kan men uit de overweeging van dit alles nu niet blydelyk bespreuren dat de hand des HEERE, met opzichte tot alle onze ondernemingen, betrekkelijk het tegenwoordig oorlog, ten sterksten tegen ons is? Ziet men er niet ten klaarsten uit, dat de HEERE niet wil dat wy onzen Geloof- en Bondgenoot zullen helpen onderdrukken, om die geenen die buiten ons zyn, het Fransche Ryk meen ik, plaaisier te doen; en in alles hun zin te doen krygen.

Men zoude U kunne antwoorden, en dat mede volstaan. Neen, wy zien het niet, geeft ons U blyf, dan zullen wy moogelyk het kunnen zien, ook begrypen wy niet, dat als ons eten ons eens kwalyk bekomt en hartlyvig maakt, dat de

Rech-

Rechtvaardige Bestuurder van de waereld niet wil dat wy weder zoude eten.

Maar ik zal U meer byzonder antwoorden, zooghy veronderstelt dat men uit zulke kleene zaaken mag oordeelen of het met den wil van den Rechtvaardigen Bestuurder der waereld overeenkomt, of wy al of niet tegen Engeland moge oorloogen, zoo is het de pligt om uit de gevolgen ook te oordeelen of het de wil is van den Albestuurder, dat Engeland ons beoorloogt; is het nu dat overwinningen en goede uitkomsten U daar gunstig of ongunstig over doen oordeelen, dan mag Engeland ons nog de andere Mogentheden volstrekt niet beoorloogen; want Gods Albestuuring gaat niet alleen over ons, maar ook over onze vyanden, en die hebben van Anno 1774 tot dato nog niets gewonnen, maar alles verlooren, goed; bloed, eer en leeven, en zy gelooven zelfs, dat hunne rampen nog niet aan het einde zyn, zelfs verbeelden zy zig, dat zy zig zullen moeten vergenoegen, met den septer alleen over het *Britsche Ryk* te zwaaijen.

En dus, by de uitkomst oordeelende, geeft den Almagtigen God, volgens uw stelling, alleen zyn goedkeurig op den oorlog die *Frankryk, Spanje en America* voeren, want die zyn gelukkig en winnen alles.

Voel, DWEOPER! ik noem U stelling een godlasterende stelling, en oordeel er gantsch anders over, ik begryp dat de Slag van den 3 Augustus 1781 is geweest beslissende, dat wy het Slagveld hebben behouden, en dat met een zeer geringe magt, minder scheepen, minder stukken, minder volk, en ook minder volk verlooren; hebben wy een schip verlooren, de Engelschen twee, hebben wy 500 man aan dooden en gekwetsen gehad, zy wel 1200 — en dus heeft God in onze rechtvaardige zaak deel genomen en voorgestaan; hy heeft een parthy nog niet volkomen geoeffende, en nog nooit geen vuur gezien hebbende Officieren, Matroosen en Soldaaten, niet alleen gelyk gestelt, met oude geoeffende, en in den dienst grys-gewordene Zeelieden, maar hun over dezelve doen zegenpraalen.

Of wildet gy hebben om overtuigd te zyn, dat het oorlog voeren tegen Engeland, allezints met de wil van de Voorzienigheid overeen kwam, dat 'er mirakelen moesten gebeuren? dat de kogels die zy schooten onze schepen of manschappen niet troffen? Wildet gy hebben dat één schip 'er honderd zoude néemen? Leest *Wysneus*, leest gewyde en ongewyde Schryvers, en toont ons één voorbeeld. God werkt niet meer door mirakelen, wanneer men ter zee zyn vyand dwingt om

om te wyken, dan heeft men den zegen be-
vogten.

Ik weet wel dat 'er meer in de Republiek zyn die zoo raisonneeren, ja die zelfs wel in haar hart gewenscht hebben dat de gantsche Vloot met alle de Koopvaarders mogt genomen worden, en die zig dan nog beestagtiger zoude uitgelaaten hebben over den Albestuurder; maar ik zegge tegens U en uwen aanhang GYLIEDEN HEBT HET TEN KWAADEN GEWILT, MAAR GOD HEEFT HET TEN GOEDEN GEWILT. En ik begryp de zegen van den 5 Augustus van die aangelegenheid, dat ik, had ik wat te zeggen gehad, een plegtigen Dankdag aan het Opperwezen daar voor zoude geordonneerd hebben, ja ik begryp den oorlog tegen Engeland aan onze zyde zoo rechtvaardig, dat ik dan op het voorbeeld van onze Voorouderen, alle Woensdagen een plegtigen Bedestond zoude geordonneert hebben, om over onze wapenen, die wy regtveerdig voeren, tegens EEN TYRAN, EEN GEWELDENAAR, EEN OVERHEERSCHER, DIE ONS NOG ZOEKT TE ONDERDRUKKEN, DIE ERGER ALS DE BARBAREN MET ONS HEEFT GEHANDELD, zynen dierbaaren zegen te willen verleen.

Dan wel ik hoor, dat, zoo lang als alle die zoo denken als gy denkt, iets te zeggen hebben, 'er nog aan danken of bidden, wat Engeland betreft, zal gedacht worden, en myne schikkingen zoo veel zoude helpen, als de Protesten tegens den Biddagsbrief.

Stelt tegens de ongelukkige Kapers weder de gelukkige, en oordeeld dan by de balans, of den Albestuurder wil dat wy kapen zullen of niet.

Wilt gy weeten wat ik van den Albestuurder hoop, ja afbid? Ik hoop en bid dat het verguld fenyn, waar van uw werkje vol is, geen onnoozele onkundige meer zal besmetten, als zy deze myne aanmerkingen gelezen hebben.

Wat nu het verzeilen van het grootste Oorlogschip betreft, waar door de Koopvaardyvloot ten tweedemaal belet is om uit te loopen, kunt gy oordeelen zoo als het U belieft, ik zal 'er over denken zoo als ik wil, wetende dat ik van denken geen tol behoef te betaalen, verder laat ik die zaak met meer anderen AAN GOD, EN ZYN REGTVAARDIG OORDEEL, ik ben maar eens in myn leeftyd *het Vlie* uit, en *Texel* weder in gevaaren, en ik neem wel aan om met zulk schoon weer een schip binnen te lootsen, zonder verzeilen.

In

In ons land zyn 'er geen honderd, maar duizenden die zulks zonde kunnen doen.

Intusfchen is het aanmerkelyk, dat den zoo sterk gestraften Lootsman drie dagen, na het ontfangen van zyn straf, al weder op een lootschuit heeft gevaren.

Men heeft my geleerd dat God het kwaad toelaat maar tot zekere eindens, dus hoop ik dat 'er van nu af aan geen zulk of ander kwaad meer zal bedreven worden, op dat God niet gedrongen worden om zulke kwaaddoenders te ontdekken, en in zyn regtveerdigen toorn exemplaar te laten straffen.

Nu ben ik, gunstige Lezers, onzen Held reeds 22 pag. gevolgt, zonder nog iets te vinden als partydige onwaarheden, maar op pag. 23, in de 6 regel, begint hy te spreken als volgt:

Terwyl ik nu een aanvang zal maaken om myn hart, 't welk by den intrel van dit jaar van zegenwenschen overvloed, daar van te ontlasten.

Ik heb eens zeker Predikant, op den predikstoel komende, hooren zeggen: Ik ben vol, — ik ben der woorden vol, — ik ben zoo vol als een kanon, — als ik niet afgeschooten worde, — zoude ik barsten.

Onzen Held , wiens hart daar zoo even nog overloopende vol van fenyn was , krygt eensklaps een hart niet alleen vol , maar overvloeiende vol van zegenwenschen , en dat wel in de nacht met het slaan van 12 uren , *by den intree* (Leezers!) *van het jaar* ; en spreekt de Hooge Magten , de Vaders des Vaderlands , op eenen zeer eloquenten , doch niet minder pedanten toon aan , breeder te vinden op pag. 23 en 24.

Het merkwaardigste zal ik u echter opdischen.

Hy wenscht dat de landmagt ten minste (zonder eenig verder uitstel) tot 60000 man mag vermeerderd worden , en de bondige reden waarom hy dat wenscht en noodzakelyk acht , is , om dat wy niet langer de Kroon van Frankryk zouden behoeven te ontzien , en in geen gevaar loopen van eens op het onverwagtsste gedwongen te worden om voor dezelve op de knien te vallen.

O Schranderen Staatsman ! bewyst ons eerst dat wy de Kroon van Frankryk tegenwoordig moeten ontzien , dat kunt gy nu , nog nooit doen , en dus hebt gy dat hier weder ingelast , met dat vuile oogmerk , om het blinde gemeen te doen gelooven , dat wy in de noodzakelykheid zyn om werkelijk zoo te moeten doen , waar uit te vreezen is , dat wy op de knien zullen moeten vallen ; en dus begrypt gy als wy een landmagt van 60000 man-

mannen hebben , dan kunnen wy ſpreken , ja dan kunnen wy uit der hoogte ſpreken , wy kunnen in plaats van goede woorden te geeven , Frankryk ordonneeren , en als wy onze zin niet krygen , dat Ryk wetten voorchryven , en die met 60000 man onderſteunen. Wat zegt gy van deze vinding Leezers ? *als men Bergen op den Zoom en Nymegen , in tyd van oorlog , een behoorlyk Guarniſoen wil geeven om tegen een vyand te worden gedefendeert , ik zwyg van andere Veſtingen , dan hebben die twee plaatſen te ſamen 40000 mannen noodig , en 20000 mannen zyn er nu wel noodig , na myn gedagten , om te zorgen dat de Engeliſche Kapers te Scheveningen of op andere plaatſen geen kogels door de Kerken ſchieten , de ſtranden te bewaaren , en verder voor alle de te wreezene tumulten te zorgen.*

Dus raade ik U, Confrater, om als er weder een ander Jaar uit uwen baarmoeder te voorchyn komt, dat gy van de Hooge Magten verzoekt om tot 160000 mannen te augmenteeeren, en te gelyk aan dezelve een Plaſ overhandigt, waar door zy kunnen worden betaalt, zonder de Ingezetenén meer te belasten; ik denke niet dat hoogſtdeſzelfs verzoek nog door de HOOGE MAGTEN, veel min door zyn DOORLUGTIGSTE HOOGHEIT, kwalyk zal genomen worden.

'Ik daar tegen verzoek van DE HOOGHE MAGTEN dat zy door een nauwe verbindtenis met den FRANSCHEN KONING te maaken, zig in staat zullen stellen om buiten de noodzakelykheid te blyven van te moeten augmenteeren, en dat het Artikel in de UNIE, ik meen wel het 8e, by deze gelegenheid niet alleen mag worden levendig gemaakt, maar zelfs in practyk gebragt, dan zullen wy Ingezetenen onze eige Land en Vryheid kunnen beschermen, en niet behoeven aftehangen van de gunst en goede trouw der gehuurde vreemdelingen, want hoe minder soldaaten in ons land, hoe minder vrees dat het wettige Róer van onze loffelyke Republieksche Regeering, uit handen van onze waarde Vaderen des Vaderlands, zal gewrongen worden. — Die lust heeft leze myne gedagten daar over in de Samenspraak in het voorleden jaar uitgekomen, in het tweede stukje, pag. 163 tot 165.

Wat U verzoek, om de zaak van den Hertog van Brunswyk afte doen, betreft, zyn uwe gebeden verhoord, doch het verdere van U verzoek, om eene rechtmatige uitspraak te mogen weten, schynen de Vaderen des Vaderlands nog aan zig te reserveeren, dus diend Hoogstdezelve naaste jaar dit vooral niet uit het oog te verliezen.

Nu kom ik tot pag. 25, alwaar gy zyn Doorluchtigste Hoogheid zoo sierlyk, hartroerend; nedrig, welsprekend, ja vrymoedig, aanspreekt; dat ik U betuig, daar door byna tot schreien bewogen te worden, en dus is het my onmogelyk op Hoogstdezelfs wenschen myne byzondere Reflectien te maaken, echter één eene uigezondert. Gy wenscht dan dat zyn Hoogheit eens eerlang met eenen vuurigen en allen lofwwaardigen yver mag aangedaan zyn om die heerschende Factie, die zoo veel bewegings in ons Land aanrigt, en wier al te verregaande Franschgezindheid eenen rechtschapen Nederlander niet anders als walgelyk zyn, en eene gegronde vrees voor de allertreurigste gevolgen inboezemen kan, met alle vermogens te keer te gaan.

Wel, Confrater, waar wil dit heen? Hoe durft gy aan zyn Hoogheit zoo een ingewikkelde oproerige raad geeven? Zyn Hoogheit moet, om U plaaisier te doen, met alle vermogens de Factie die al te Franschgezind is, te keer gaan; wil hoogstdezelve dan dat zyn Hoogheit die Factie te vuur en te zwaard verwoeste? Wilt gy hebben dat zyn Hoogheit eene vervolging om het geloof zal beginnen? en een conscientiedwang invoeren, en wie moet zyn Hoogheit daar toe gebruiken? Moeten dat die 60000 mannen, die gy zoo aanpryst dat noodig zyn, doen?

Ik zoude my schamen, was ik in uw plaats, ja U raaden om publiek in de Nieuwspapieren dit uw verzoek te herroepen, want ik vreeze, dat het anders zoo in het oog zal loopen, dat uw Werkje zal worden opgehaald, en door eene Publikatie verboden; want zyn *Hoogheit* is door haar H. H. M. M. geauthorisèert, om met den FRANSCHEN AMBASSADEUR in onderhandeling te treden, en met zyn Excellentie een Plan te beraamen, om gelykerhand, met gemeen overleg, onzen trotschen vyand te vernederen, en tot een honorabele vrede te noodzaaken; en gy raad aan zyn *Hoogheit* om die geheele *Factie* uit te roeijen. Hoe strookt dat met de meening van 's Lands Vadersen?

Als uw verzoek doorgaat, mag den FRANSCHEN AMBASSADEUR wel voorzigtig zyn, want die legt zekerlyk, als het hoofd van die Factie, het eerst aan de beurt.

In het geval waar in wy zyn is de vriendschap met het FRANSCH HOF van de allergrootste aangelegenheit om een spoedigen en honorabelen vrede te erlangen, indien de *Franschen* in ons ongelukkig geval zig slegts welmeenende getoont hadden, zonder hunne meening door spreekende daden te bevestigen, de *stapel van millioenen op mil-*

millioenen schaaens, waar van gy, op pag. 5, zoo welsprekende ons onderregt, zoude nog driemaal hooger zyn geweest.

Op uwe wenschen aan alle *Stads- en Quartiers- Regeeringen in Nederland*, heb ik geene zonderlinge aanmerkingen, als alleen U te erinneren, dat ik geloof 'er tegenwoordig geen mogelijkheid zal zyn, om aan uw verzoek te voldoen, namenslyk om de zaak van *Zyne Doorluchtige Hoogheid den Hertog van Brunswyk* afte doen; dus moet gy naaste jaar voor al niet te vergeten, dat 'er door U een nieuw verzoek diend te worden gedaan. Het verdere haastelyke tegens de stad *Amsterdam* is my de moeite niet waard, om, daar ik zulks reeds meen bondig wederlegd te hebben, meer aan te roeren; wenshende tot uw ziel en lichaams welzyn, dat gy eens in handen van een kundig Doctor mogt komen, die U van de stad *Amsterdam* en den Hertog, die in uwen buik niet schynen te accordeeren, door een zachte purgatie geneest. Echter moet ik den opmerkzamen Lezer hier nog eens onder het oog brengen, dat onzen Schryver is een man die tegen zyn beter weten aan schryft.

Pag. 4, verteld hy ons, dat 'er een *Commercie- Tractaat* door *Burgemeesteren van Amsterdam* is aangegaan met de *Americanen*.

Pag.

Pag. 27, wenscht hy dat zy nooit weder een *Commercie-TRACTAAT* mogen ontwerpen, dus schynt hy wel geweten te hebben, het geene ik hem ook heb aangetoond, namentlyk, dat het nooit anders is geweest als een ontwerp, en dus ziet de geheele weereeld dat hy dat heeft verdraaid, alleen met een inzicht, om die Regenten valsche-lyk te beschuldigen, anders begreep hy wel, dat de beschuldiging kragteloos was.

Over de al of niet Prinsgezindheid, de veel of weinig Franschgezindheid van die Regeering, in uwe verdere malitieuze wenschen vervat, zal ik alleen zeggen, dat het U, nog my, niet past om daar over te oordeelen, om dat wy geen van beide kunnen tegenspreken, of zy bewyzen door sprekende daaden, dat zy gezind zyn om het welvaaren van de Republiek te bevorderen; en dit kan ik U verzekeren, dat zy, nog om *Zyn Hoogheid*, nog om den Hertog, nog om eenige andere vreemde Mogendheid, of wile inzigten, van dit gevoelen zullen afgaan.

De twee andere Reflectien, in uwe wenschen, als namentlyk van het *Committé* en de beschuldiging van den Hertog voorkomende, meene ik zyn-U reeds zoo bondig wederlegd, dat daar op geen Reflectie meer te maaken is.

Nu

Nu zyn wy voortgereist van Amsterdam na Alkmaar, 17 pagina's vol met wenschen, het is om hoofdpyn te krygen; echter, bedaard lezende, vind ik geene wenschen, ik vind aangehaalde Copiën van het voor- en tegen al bereids lang geschreven over het Publiek worden der Resolutiën van die Stad, en dat niet anders als al weder over het geval van den Hertog, die hy, schuldig of onschuldig, wil vry pleiten.

Ik weet niet hoe dat gy daarom zoo veel moeite doet, *het is immers den moriaan geschuurd*; zoo als ik begryp dat de zaaken nu zitten, zult gy uw oogmerk noit bereiken, die zaak hangt aan den spyker, en dat Amsterdam niet bevreest moet zyn voor de uitspraak. Blykt, om dat die Stad zig onder de zes protesteerende Steden bevind.

En geeft my vryheid om U te onderrigten dat (het geene gy zoo hemel hoog verheft, namentlyk, dat den Hertog door de stad Amsterdam zoo sterk gestreert is, gy dat zelfs niet verstaat; weet gy wel wat het zeggen wil, en wanneer het te passe komt? als ik van U, den Schryver van de Nieuwe Klapperman van Staat, zegge, **GY ZYT EEN PRULSCHRYVER! GY ZYT EEN OPROERMAKER!** en gy roept my op om het te bewyzen, en ik zulks niet kan doen,
dat

dat is een flettrifuur, dan kunt gy my tot reparatie van eer op roepen, maar als ik het U bewys, dan zyt gy door my niet geflettreerd. Zoo lang nu de zaak van den Hertog niet finaal is afgedaan, en doot een vonnis bewezen dat Amsterdam hem ten onregte heeft beschuldigt, is de Hertog in zyn eer niet geflettreerd.

Al het geene gy ons verder vertelt, hebben wy lang voor en tegen geweten; het beflaat 17 paginaas in U boekje, maar doet niets ter zaak, dus had gy al die moeite kunnen sparen, om dat te copiëeren.

Voor U Ed. wenschen aan de Leden van het *Quartier van de Zevenwouden en van Westergoo, in Friesland*, zal ik zoo vry zyn Confrater, om U te bedanken, met verzekering, dat die Heeren het onwrikbaar befluit genomen hebben, om nu, nog nooit van hunne uitgebragte gedagten af te gaan, en dus altoos zullen volharden om zoodanige *Advifen en Propositien* uit te brengen, als zy meenen tot welzyn van den Lande, en het oefene van goed régt noodig te zyn; zonder oth eenige redenen, hoe genaamd, en dus vooral om geen *gatllickers plaifler* te doen, het wit zwart en het zwart wit zullen noemen. Waar door blyken zal dat nog drift nog partydigheit dierzelfer geme-

moet-

moederen ontrust , en ook niet ontrusten zal , om niet alleen naauwkeurig , maar nog met meer omzigtigheid als voorheen op alles te letten ; niet twyfelende of gy zult hun doen in alle zaken in het vervolg overbehoorlyk , dog welligt niet nu uw genoeg moeten keuren.

Waar brengt onzen held my niet ? in 't vorstelyk 's Gravenhage by zyn Doorlugtige HooGHEID den Heer Hertog van Brunswyk Lunenburg, uwe wenschen zyn zielroerend , kragtig , maar teffens langdraadig , jammer is het dat gy voor al uwe moeitens zoo weinig belooning te wagten hebt ; ik hoop het U niet zal ontsellen , als ik U verzoek het Extract uit het Register der Resolutien van de Heeren Staaten van Holland en Westfriesland , in dato 7 Maart 1782 , te leezen ; wat zal men zeggen vriend ? gy kondet niet droomen dat de Heeren van Amsterdam , even als alle andere Leden van Staat , competeert het regt om ter Vergadering van hun Ed: Gr: Mog: of aan zyn Hoogheit zoodanige voorstellen te doen , als ten meesten dienste van den Lande oordeelen te behooren . zonder deswegens in het minste verantwoedelyk te wezen , nog in rechten , nog daar buiten ; en bygevolg werd de Stad van Amsterdam verstaan wel , ja zeer wel te hebben gedaan , en dus worden een parthy van uwe wakkere verdedigers die gy aanroep
om

om manmoedig aantehouden , op eenmaal uit het veld geslagen.

Ik achte de ingewikkelde injurien op den *Hoog Edel* gebooren *Heer van Lynden* onwaardig om te beantwoorden, de laagheden in het slot van die redeneering, waar van gy denkelyk de sleutel hebt verlooren, doen zien, dat gy een man zyt die kennis onderhoud met lieden van den allereersten smaak.

Insgelyks passeere ik de zonder de minste smaak , ja geheel zoutelooze reflectien , op *Nicolaas Koelberg*, maar dewyl ik vertrouw dat veelé niet weeten, en wel om dat zy mogelyk het zig der moeite niet waardig hebben geacht, om het werkje van *U*, den *Nieuwen Klapperman van Staat*, van het begin tot het einde te doorleezen, in wat habiet gy gekleed gaat, zoo zal ik hier uw eige beschryving, die gy ons zelfs opgeeft, laten volgen.

Hy zegt ik *Klappermännetje van Staat*, NB. op den Titel is hy een *Klapperman*, denkelyk zal hy na zoo veel gal uitgebraakt te hebben, en door het uitboezemen van zoo veele maagroerende wenschen en lange gatlikkeryen, ondervinden op een verbaazende manier geslonken te zyn, even gelyk de *DAUWWORMEN*, die, na zig 's nagts bo-

boven de aarde verlustigd te hebben , het gat , waar door zy uitgekomen zyn , niet weder kunnen vinden , door de stralen der Zon overvallen , in weinig uren zoodanig uitdroogen , dat zy meer als de helft van hunne zwaarte verliezen.

Hy dan is gekleed met een nieuwe gryzen jas , die met lappen van allerhande couleuren aan elkan- der hangt.

Met zyn eigen hairtje dat hy rond draagt , en zoo rood is , als nieuwe dekpannen , 't welk krult als boonenstaken , en niet langer is , dan dat het zyn lenden voor de noorden winden dekt.

Met zyn eige scheele gezigt , en een klein bogchel- tje dat hy op zyn oude kromme rüg draagt.

Met zyn nieuwe Engelsche laarsjes aan , die niet meer dan honderd jaar in zyn familie zyn geweest , en evenwel nog zoo zagt en buigzaam zyn als hoorn of dun wagenschot , vervolgens met zyn klap in de eene , en zyn piek in de andere hand.

Met een klein zwart bonkesje tusfchen zyn kevels , want tanden heeft hy niet meer , met een pen agter zyn oor , een inktkokertje aan de knoop van zyn jas , en een rolletje papier in zyn borst.

Het droomen is eigen aan meest alle menschen , voornamentlyk aan koortfigen. Deze passage ge-

lezen hebbende , even voor ik te rust gong , droomde ik 's nachts dat ik op de gehoorzaal was van zyn *Doortluchtige Hoogheid* , alwaar ik U , onder een meenigte zeer aanzienelyke Personen , zoo gekleed , zag wandelen.

Wanneer ik my verbeelde , (*een mensch kan doch wonderlyk droomen*) dat een zeer zwaarlyvig Heer , met een Militaire Habjet aan , en een witte staartparaik op het hooft , U zeer vriendelyk by de hand vatte , omhelsde , en direct de eerste by zyn Hoogheid introduceerde , om uwe nieuwejaarswenschen uittegalmen , het geen op zulk een hoog toon geschiede , dat het aanwezende gezelschap uwe woorden distinct konde verstaan , waar door weinige tot schreien , de rest zodanig tot lachgen bewogen wierden , dat ik my verbeelde het water uit eenige broeken te zien loopen ; by my had het eene gantsch andere uitwerking , ik gevoelde eenè geweldige huivering door alle myne leden , wierd wakker , en vond my overvallen door de koorts , die ik zekerlyk zonder deze droom niet zoude hebbe gekregen , want het was myn goeden dag.

Maar beschouw ik U , nu wakker zynde , met uwen jas met lappen van allerhande kouleuren aan elkander hangende , dan verbeelde ik my de perfo-

fo.

synagie die in het spel van *Arlequin Tavenaar* de
hoofsdrol speelt, en dikwils, (te passe komende)
andere gedaantens aanneemt, gelyk gy, o Held!
in U werkje ook doet,

Men zegt, en ik meen het zelfs geroken te
hebben, dat menschen die roode hairen hebben,
eene zekere reuk, *als lamsvleesch*, dat tot verderf
overgaat, van zich geven. Een yder die een
Vaderlandtche neus heeft, kan wel ruiken wat
verderfelyke reuk gy van U geest.

Men wil dat *Judas* roode hairen heeft gehad,
het is niet onmogelyk, dat, daar voortgelyke
sieraaden wel overerven, van de ouders op de
kinderen, gy van die famielle zyt.

Ook is het bekend, dat de *Engelschen* het
rood hair onder de schoonheden, en wel voor-
namenslyk der vrouwelyke sexe stellen, en, by-
gevolg is het niet vreemd dat hunne verkiezing
op eene Verdediger, die met die hoedanigheid
begaast is, is gevallen.

En dat het zelve krult als *boonestaken* is niet te
verwonderen, want ik geloof nooit 'er *Ezels of*
Varkens met gekrulde hairen gezien zyn, ten
minste by *Linæus* en andere Natuurönderzoekers,
vind men 'er geen gewag van gemaakt.

Dat gy, of maar één oog moest hebben, of scheel moest zien, (zynde dit gebreken daar grooter *Geleerde mede begaafd zyn*) heb ik van den beginnen, zoo dra ik maar eenige pagina's van uw werkje had gelezen, my voorgesteld; want, dikwils had Hoogstdezelve het woord *hoogstdezelve* niet geschreven, of Hoogstdezelve laat het woord *hoogstdezelve* in den tweeden of derden regel weder volgen; zulke gebreken zyn eigen aan *een-oogige en scheelziende Geleerden*.

Uw *klein boggeltje* is by uitmendheid geschikt tot de nog voor handen zynde onverkogte Exemplaren van uw werkje in een pak verzameld, op te draagen, om die in alle Steden, behalven in Amsterdam, aan alle Engelschgezinden te gaan uirventen.

Uw *Engelsche laarzen* kunnen dienen tot een Paspoort of Certificaat dat gy Engelschgezind zyt.

Uw *klap* is ongemeen goed om op alle markten het gemeen by een te doen trouwen, even gelyk de Quakzalvers de trompet gebruiken, en roepen:
HIC EST, HIER IS DE MAN.

De *piet* kunt gy niet misfen, om de Franschgezinde gebuurde Schryvers van U aftekeeren.

Een

Een zwart bonkesje is eigen aan een Pakkedrager of Landlooper.

Tyde der Pagters waren 'er Bediende op hunne Comptoirën, die langs de straat gaande, een pen agter het oor hadden, een inktkoker aan de knoop, en wat papier of een boekje in de borst, de straatjongens waren dikwils zoo losbandig, dat zy die menschen ziende, riepen: KRAAIJERS! KRAAIJERS! Wat de jongens, als zy U zoo uitgedost ontmoeten, zullen roepen, moet de tyd leeren.

Maar wat is het gelukkig Landgenooten, dat onzen gewapenden Goliath ons verzekerd geen tanden te hebben, want nu heeft hy alleen met zyn kevels de Regeering van Amsterdam, de Franschgezinden, en meer andere gebeten, had de natuur hem tanden gegeven of gelaten, (zoo hy die gehad heeft) vertrouw ik, zoude hy alle die gehaten, van een gescheurd hebben.

Uwe Schotschriften tegen den Amsterdamschen Pasquilschryver, de Schryver van de Post van den Neder-Rhyn, tegen de Noord-Zuid-Hollandsche en Delftsche Courantiërs, zyn myne attentie en refutatie onwaardig, ook zyn die Schryvers, yder voor zich zelfs, in staat om hunne belangen te defendeeren, indien zy het zig der moeite waardig

dig achten , en uw perfoon zoo veel eer aan willen doen.

Alleen capteer ik uwe geestige vinding om den Schryver van de Post van den Neder-Rhyn een Standbeeld , verbeeldende deszelfs Perfoon levens-groote , op den Dam , voor het Stadhuis , te Amsterdam , te willen opregten ; houdende onder zynen linkerarm de Copy van alle de Brieven en verders Geschriften van den Graave van N. la L. en met zyn regter elleboog leunende op de kop van een groote Wolf die met schaapenvagten geheel en al bekleed is , en een compleet Exemplaar van alle de Numbers van het meergemelde Weekblad in den bek hebbende , met het byschrift: De waereld wil bedrogen zyn , dat zy dan bedrogen worde !

Men rigt zekerlyk voor groote Helden , doorlugte Verstandens , Voorstanders der Vryheid , ja voor alle met uitmuntende hoedanigheden begaafde , Standbeelden op , uitwyzens honderden voorbeelden in ons land ; dus is deze vinding niet alleen goed , maar liefderyk , en ik geloof dat gy in U ziel overtuigd zyt , dat nog niemand der Schryveren zulks beter heeft verdiend. En dit moet ik te meer veronderstellen , om dat gy daar door dien onwaardeerbaren schat van den Graave VAN NASSAUW LA LECQ wilt vereeuwigen ,
en

en der vergetelheid ontrukken. Door het leunen op de kop van een groote Wolf wilt gy zekerlyk te kennen geven dat zelfs de woeste dieren hem onderdanig zyn geworden, en van de waarheit en het nut zyner Schriften zoo overtuigt zyn, dat zy die aan de voorbygangers onbeschadigt in baren bek aanbieden.

Ik wilde met U welnemen echter deze vinding nog wat uitbreiden en verryken.

En tot dat einde U Persoon, zoo gekleed als gy ons pag. 53 opgeeft, agter over op zyn *bult* leggende verbeelde, voor de voeten van dien Schryver te leggen, geboeid aan handen en voeten, een keeten om uwen hals geklonken, aan den hals van de Wolf, de regtervoet van het Standbeeld op uwen hals, de linkerpoot van den Wolf op uwen buik, uwe oogen vol van vrees en bekommring gestadig gevestigd op het agtbare Pronkstuk, met U mond verbeeldende te roepen: MISERICORDE! MISERICORDE!

Het is niet onmoogelyk dat gy my vraagt, waarom wilt gy my zoo veel eer aan doen?

Het is geen geheim, en ik meene in staat te zyn om redenen te geven, waarom gy allezints verdiend in den onderleggende rang geplaatst te worden.

Voor eerst , om dat gy in een gevoelen zyt het geene oproerig , en in allen opzigte strydig is met het gevoelen van de Vaderen des Vaderlands, die het welvaren van het Land in het oog hebben, dus moet gy U ondergeschikt, ja lyde-lyk vertoonen.

Ten tweeden , om dat den Schryver van de Post van den Neder-Rhyn , die gy zelfs noemt **HOOG EDEL GEBOORNE**, iemand moet zyn die nevens zyn *Hoogheid* de eerste personagien in de Republiek verbeelden, en dus een man, die over U (gekleed zynde als gy ons befehreven hebt) gebieden moet, bygevolg niet te vergelyken, of met U egaal te stellen is.

De redenen dat gy aan handen en voeten geboeid moet leggen, zyn, om dat ik U niet vergelyke by een reeds mak of tam gemaakten, maar by eenen, in het woud nog omloopende woesten en alles aanrandenden **WOLF**.

Echter om U myne vriendschap niet geheel te ontrekken, of de hoop dat gy U betere zult, verloren te achten, wil ik U met een ketting om uwen hals verbeelden, vastgeklonken, aan eenen voorheen woest geweest zynde, doch nu door den Schryver van de Post van den Neder-Rhyn tam of mak gemaakten *Wolf*. Ten einde gy, als de wilde

Run-

Runderen , die aan de zeer zagmoedige en tàmme vast gemaakt zynde , geen slooten meer kunnen overspringen , ook zoudet leeren , om vreedzaam en zachtmoedig te worden , uwen wilden aart te laten varen , en met de vreedzame Runderen mede weide.

Dat ik de regrevoet van het Standbeeld op uwen hals of strot wilde geplaatst hebben , is , om dat ik begryp , dat als gy om geene genade sineekt , en U van uwen boozen handel bekeert , het zelve moet vertoonen de magt te hebben , om U met eenen trap te verpletteren en uitte-roeijen.

Het plaatsen van den linkervoet des Wolfs op uwen Buik , is alleen , om wanneer geen Medicyn-meester middelen weet om uwen buik te ontlasten *van den Hertog en de Regenten van Amsterdam* , hy dan door een kleine operatie met zyn klaauwen daar in te maken , U zoo spoedig zoude kunnen genezen , als vele Vrouwen ongelukkig door de Keizerlyke Snede moeten worden geholpen.

Om echter U , zynde een gebult man , te verbeelden gebœid op uwen bult leggende , en dat wel op een steenen voetsluk ; neen , dat is EN-
GELSche WREEDHEIT , en daar aan wil ik my niet schuldig maken , in tegendeel U overtui-

gen dat ik een medelydenden Hollander ben, en daarom wanneer myne sollicitatie by oprigting van dat Standbeeld doorgaat, zal ik verzoeken dat men U Persoon zal verbeelden neder te leggen op een zeer zagt bed; niet met zwanendons gevuld, maar te samen gestelt van gescheurde *Nieuwe Klappermans van Staat*, *Rechtsgeleerde Memorien*, *Ouwerwetsche Nederlandsche Patriotten*, *Politieke Systhema's*, enz. enz. enz. en alle soortgelyke Engelschgezinde geschriften en Prullen, onwaardig om alle de namen hier op te geven.

Vervolgens zal ik op het voetstuk aan de voorzyde deze regels verzoeken te plaatsen:

„ Toen FAUSTULUS een Mier gelyk een Olifant

„ Beschreed, en nederviel op zynen rug gekant,

„ Vertrappeld tot de dood, en pas kon adem halen,

„ Sprak hy: „ wat lichtge, 'k moet myn stout beslaan betalen,

„ Ik val — 't is waar — maar dryft daar met toch geen en spot.

„ De groote PHAËTON kreeg ook dat zelfde Lot.

Byaldien ik my niet verbonden hadde om dit Werkje met een wensch aan U, CONFRATER KLAPPERMAN, te besluiten, zoude ik achten myn taak te hebben afgedaan, en dus onnoodig om

om onder het oog der Leezers te brengen de fraaije verzameling van woorden die ik my in myne nieuwe wellevetheit ten nutte zal maken; als by voorbeeld, op 62 paginaas t'seventigmaal *Hoogstdezelve*, of *Hoogstgedagte*, zonder in optelling daar by te voegen, *Hooggeëerden*, enz. *Watergrenzen* — *tarten* — *billyke weerwraak*, als er nog geen wraak genomen is, *het oorlog*, *maatregelen*, *helderlichtende dag*, *den Zuiderhaaks*, en meer andere; waar toe myn bestek te klein is, om door den druk gemeen te maken.

Maar voor dat ik aan myne beloften kan voldoen, moet ik myne Leezers mededeelen het verhaal dat *Doctor SWIFT* ons geeft van *BENTLEY*, wanneer die, in de Zaal van *St. James* komende, zig in den stryd tusschen de oude en hedendaagsche boeken mengde.

Ik vinde het zelve zoo geestig en op onzen held toepasselyk, dat ik vertrouw geen ondienst aan myne Leezeren te zullen doen het zelve alhier te laten volgen; doch om de toepassing wel te maken, dient men door de oude *DE VADERLANDSCHGEZINDEN*, en door de hedendaagsche *DE ENGELSCHGEZINDEN* te verstaan.

„ Hy zegt: „ De zonnepaarden begonden reeds voor
 „ over te hellen, en de talryke heirkrachten DER
 „ HEDENDAAGSCHEN te bezwyken, wanneer
 „ uit een bende van zwaar gewapend voetvolk een
 „ KOLONEL te voorschyn trad, die de leelykste
 „ aller stervelingen scheen; groot, zonder schik;
 „ zwaarlyvig, maar plomp, en zonder kracht,
 „ naar gerade van zyn gevaarte; zyne wapenrus-
 „ ting van duizend ongelyke stukken samen geflanst,
 „ en haar geluidt was zwaar en dof, gelyk dat
 „ van een bladt lood, door sterke stormwinden van
 „ de tinne eens tempels geligt, en op de aarde
 „ nederploffende; zyn helmet was van ouds roestig
 „ yzer, maar het visier van koper, doch door zyn
 „ scherpen adem besmet en tot koperrood geworden,
 „ en het onbrak dezelfde bron aan geene gal, zoo
 „ dat als zyn bloed door den arbeid van zyn geest
 „ of door gramschap verhit was, men een inkt-
 „ achtig vocht, dat zeer kwaadaartig was, van
 „ zyne lippen zag druipen. In zyn rechterhand
 „ droeg hy een soort van boeren wapentuig, wiens
 „ naam zyn eigen aart te kennen gaf, en om geen
 „ gebrek aan beschadigende wapens te hebben, droeg
 „ hy in zyn linkerhand een pot vol vuilnis.

„ Dus volmaaktelyk gewapend, naderde hy met
 „ een loomen en zwaren tred de plaatse waar de
 „ Krygsoversten der HEDENDAAGSCHEN,
 „ over

„ over den tegenwoordigen toestand van zaaken
 „ raadpleegden. Zy konden zich , toen zy hem
 „ zagen aankomen , niet bedwingen van lagchen
 „ over zynen horrelvoet en hoogen schouder , welke
 „ zyne wapenrusting vrugteloos poogde te verbergen.

„ Echter vertoonden de Legerhoofden , toen hy
 „ aan de tente des krygsraads gekomen was , eene
 „ gemaakte ernsthaftigheid ; want zy hadden veel
 „ achting voor zyne wonderlyke gaaf van schilden ,
 „ welk binnen zekere paalen blyvende , hun dikwyls
 „ van grooten dienst was geweest ; maar anders
 „ meer kwaad als goed aan de gemeene zaak deed.

„ Want dikwyls op de minste belediging , en al
 „ te met zonder dat iemand hem een stroo in den
 „ weg lei , keerde hy alle zyne woede , gelyk een
 „ gewonde oliefant , tegen zyn eigen volk ; zodanig
 „ was de tegenwoordige gesteltenis van den grooten
 „ BENTLEY.

„ Vol van spyt , om dat de vyanden de overhand
 „ begonnen te krygen , en misnoegt over plks ge-
 „ drag , behalven over zyn eigen , gaf hy aan de
 „ HEDENDAAGSCHE Veldheeren beleefdelyk te
 „ verstaan , hoe hy nedrig van gevoelen was , dat
 „ zy alle een hoop GEKKEN , BLOODAARDS ,
 „ BOTMUILEN , ONGELEERDE , DOM-
 „ KOPPEN , EN VERSTANDELOOZE wa-
 ren ;

„ *trac; dat indien men hem het veldheerschap had*
 „ *opgedragen, DIE LAATDUNKENDE OUDEN,*
 „ *voorlang uit het veld geslagen zoude zyn geweest,*
 „ *GY, zei hy, zit hier ledig; maar als ik, of*
 „ *een ander dapper HEDENDAAGSCHE, een*
 „ *vyand doode, durft gy lafhartigen u zynen roof*
 „ *aanmatigen; daarom zal ik niet eenen voet tegen*
 „ *de OUDEN verzetten; 't zy gy my alle zweert,*
 „ *dat ik geruste bezitter en eigenaar zal zyn van*
 „ *de wapens der vyanden, die door dezen arm*
 „ *sneuvelen.*

Nu diende ik, volgens myne beloften, over te
 gaan tot het doen van een wensch. — Ik kan
 U betuige, Confrater, dat uwe wenschen myne
 koortstige hersenen zoodanig hebben geallarmeert,
 dat ik alvorens daar aan te voldoen, een kleine
 uitslap moet doen om wat rust te genieten, en
 daar door dezelve wat te ververschen, bygevolg
 zal ik U ook eene kleine tyd rust geeven, en
 spreken eerst met de volgende wensch regens de

GETROUWE VADEREN DES VADERLANDS!

WETTIGE OVERHEDEN, die het Gebouw
 van dezen Staat op uwe schouderen torscht! Was
 Uwen heldenmoed niet grooter geweest als de
 tegenheden, gewis onze duurgekogte Vryheid en
 Gods-

Godsdienst waren lang verloren; men mag Ulieden met alle recht vergelyken by de rotsen die onbeweeglyk staan, hoe zeer de winden en baaren daar tegen loeien en bruischen.

Den laten Naneef zal vertellen, hoe dat Gy weerloos, zonder Bondgenooten, op de alleronteerenste, ja trouwlooste manier door den ALBIONSCHEN OPPERGEFIEDER zyt aangevallen, die niets heeft getragt, als Ulieden, met Uwe getrouwe Ingezetenen, aan zyne boeien te kluisteren en zyn triumphwagen te doen voorttrekken.

De aanvallen dier ENGELSCHÉ HYDRA's hebt Gylieden manmoedig afgekeerd; den met vergift gemengden drank hebt Gy den Menger te drinken gegeven, en dus vind zich DEN BEDRIEGER BEDROGEN.

Vaar voort, PALINUUREN! vaar voort; ik zie Ulieder kragten vermeêren, rechtveerdigheid heeft het wraakzwaard uit de scheede gerukt, TRIUMPH! is aanstaande.

Nu bind Gylieden de harten van Uwe getrouwe Ingezetenen met onverbreekelyke liefdeketenen aan de Uwe.

Nu wil een yder, met Uliede, ja zelfs des noods, op de puinhoopen sterven.

Heb-

Hebben onze vyanden getragt, ja werkelyk onze Bezittingen gestolen, nu zullen wy op de *Amerikaansche*, door de Engelschen gemaakte *putt*-*hoopen*, onze kasteelen en burgten stichten.

Geene van Uwe getrouwe Ingezetenen wenschen na eene Vreede, als wel een zodanige, die honorabel en schadeloos stellende is, die niet kunnende krygen, verkiezen zy liever tot den *laatste* man te vegten en onder de puinhoopen begraven te worden.

Vaderen des Vaderlands! God geve Ulieden alle wysheid, bedaardheid, en geduld. Hy ondersteunen Ulieden heldenmoed. Hy schenke Ulieden de noodige kragten onder een onafgebroke welvaren; en nemen Ulieden namaals in zyn heilige hoede en bescherming.

GETROUWE MEDE-INGEZETENEN!

Ik wensch Ulieden obdientie van Uwe wettige Overheden, berust stilzwygende in derzelyver raadsagen en besluiten, nog een kleine tyd, dan zult Gylieden vreugdevuuren zien branden.

Maar laten wy intusschen handen en barten in een slaan, en helpen onzen *trotschen* en *laatlundenden* vyand zoodanige nepen toebrengen, als alleen in staat zyn om hem te noodzaken tot het
on-

onderschryven van een Vreede, door onze Overheden hem voorgeschreven.

Ja laten wy alle die geene die willen tragten om ons van dezen regten weg aftebrengen, houden, zelfs verklaaren voor *directe vyanden van het Vaderland, en verstoorders van de algemeene rust.*

KLAPPERMANNETJE VAN STAAT!

Daar ik beloofd hebbe myne Reflectien op Uw werkje met een wensch te zullen eindigen, moet ik U voor af zeggen, niet te twyselen of ik heb alle deskundige overtuigd, dat ik, hebbende in het voorlede jaar geschreven *de Samenspraak tuschen de Klapperman van Staat en de Patriot*, niet ben de Schryver van Uw werkje, het geene ik houde voor een *eerroevend Pasquil op de Amsterdamsche Regeering*.

Alle die my kennen weten dat ik geen *Broodschryver* ben, en dat de reden waarom ik schryve, alleen is, om dat ik de goede zaak ben toegedaan, en dat ik die, zoo lang ik leven, met alle myne kragten, ten koste van goed en bloed, zal helpen verdedigen.

Beschouw ik U nauwkeurig, dan vinde ik dat Gy, behalven de gebreken die Gy zelfs opgeeft, nog laboreert aan de volgende:

Engelsche Ziekte.

Ongefteldheid in de Hersenen.

Verlammingen in Uwe Vermogens.

Ongefundeerde Partydigheid.

Onverzoenelyke Haat.

Brunswyksche Vapeurs.

Amsterdamsche Opstygingen.

Koppigheid om na de Waarheid niet te willen onderzoeken.

Kwaade Raadgevingen.

Opraerige Denkbeelden.

Zwarte bedorve Gal.

Stinkende Adem besmet door Mossen Tabak.

Zeer schadelyke Gatlikkery, Pedanterie en Arrrogantie.

Waar

Wat zal ik zoo een melaatsch mensch wensche?
 Ik weer het byna niet, — ja het valt my in:
 IK WENSCH U, JA IK WENSCH U, WAAR-
 AGTIG BETERSCHAP.

En wilt gy spoedig van alle de opgenoemde
 kwaalen genezen zyn, dan raade ik U in 't ver-
 volg, dat Gy, voor U weder tot schryven te be-
 geeven, eerst onderzoekt wat waarheid en wat
 leugen is; dan zult Gy in U ziel overtuigd wor-
 den, dat Gy ditmaal zeer trouwloos hebt gehan-
 deld; hier door zal een begin van genezing
 geboren worden, en ongetwyfeld zult gy zoo
 doende, hand over hand tot Uwe volkomen her-
 stelling geraken.

En zoo wanneer U de lust mogt bekrui-
 pen, om weder onder den naam van de *Klapperman van*
Staat te schryven, zal ik verder geen pen opvat-
 ten om U Ed. te antwoorden; maar is het dat gy
 meent my te moeten antwoorden, en zulks onder
 Uwen eigen naam wilt doen, zal ik; (indien ik
 zulks noodig achte, U onder myne handteekening
 beantwoorden) om U intusschen te verzekeren
 van de achting die ik U toedrage, heb ik tot
 vereeuwiging Uwer naam by provisie de volgen-
 de *inscriptie* vervaardigd:

DEN

PARTYDIG ENGELSCHGEZINDEN
NIEUWE KLAPPERMAN VAN STAAT.

DEN BESCHERMER VAN ALLE DE
ENGELSCHGEZINDEN PASQUILMAKERS.

DEN HATER VAN DE FRANSCHGEZINDE
FACTIE, MET DEN AANKLEVE
VAN DIEN.

DEN RAADGEVER AAN
ZYN DOORLUCHTIGSTE HOOGHEID.

DEN LEUGENSPEKER TEGEN LEDEN
VAN ZYNE WETTIGE OVERHEID.

DIE IN WELSPREKENHEID DEMOSTHENES,
IN SIERLYKE STYL CICERO,
IN WYSHEID SOCRATES,
OVERTREFT.

WORD DEZEN GEDENKZUIL, TER
ONSTERFELYKE GEDAGTENISSE,
OPGERIGT.

DOOR

DEN OUDEN
KLAPPERMAN VAN STAAT.

N A S C H R I F T.

Sedert dat men bezig is geweest dit werkje af te drukken , hebben veele zaaken een andere gedaante aangenomen.

Wie had kunnen denken, dat, daar zoo kort geleden, nog maar twee Provintien het Ontwerp hadden gemaakt, (om de Americanen voor vry en onafhangelyk te verklaren) 'er, als 't ware, in een oogenblik niet alleen veele Steden, maar zelfs geheele Provintien, zich zouden hebben by gevoegt, zoo dat men nu nog maar met verlangen en ongedult de Resolutie van de Provintie van Gelderland inwagt, die men niet twyfelt, of zal met de overige Bondgenooten eene syn trekken, om daar door aan onzen trotschen vyand den laaften doodsteek te helpen toebrengen?

Veel minder had men kunnen denken dat ~~DE~~ KONINGINNE DER ZEE zich ooit zoo laag zoude vernederen, om aan het volk van de laage landen, aan de turfboeren, het volk met de wyde broeken, de Myn Heers, die zy de eernamen hebben gegeven van schenders en verbrekers der verbonden, tegens wien zy, omtrent agtien maanden geleden, een taal hebben gevoerd, die een edelmoedig Monarch zich zoude schamen tegens

zyne overwonne vyanden te voeren, daar moest
gestraft, ja exemplaar gestraft worden, daar moest
een vaardige, eene allezints voldoende satisfactie
gegeven worden, denkelyk hebben zy gemeent,
dat men hun moest laten oordeelen, OF DE
REGERING VAN AMSTERDAM GEHAN-
GEN OF GERAUKRAAKT MOEST WORDEN.

Wie ziet nu, Nederlanders, dat deze aan-
bieding in dit tydftip, geschied met een oogmerk
om ons te verschalken, met een oogmerk om
dat groote *Project met America* te doen mislukken,
en ons aftrekken van de *viendfchap met het*
Fransche Hof.

Maar, rechtoegante Nederlanders, vertrouwt
naar dat de Vaders des Vaderlands nooit zullen
overgaan om zulke laage aanbiedingen aantene-
men, gelooft nooit dat dezelve kunnen verhin-
deren om het groot ontwerp zyn beslag te doen
krygen, ja weest verzekert, dat et voor *Engeland*
geen andere vrede te koop is, als algemeen en
honorabel.

U VLEITAAI, TROTSCHER BRIT, IS NIETS ALS
SPOG VAN DRAGEN,

DIE GY, SCHOON FYN VERGULD, ONS NOOIT
KUNT SMAAKLYK MAKEN.

Het

Het zal U niet gebeuren eene vrede te maken op den voet van het Tractaat van 1674. Neen, trotschen vyand, dat Tractaat hebt gy zelfs niet voeten getreden, uwen roofigerigen aart moet nog meer beteugeld worden, de Præliminaire Artikelen eener vrede moeten door ons kanon gemaakt worden.

De wensch van alle Vaderlandlievende Nederlanders is. **VEGTEN, GEVOGTEN MOET ER WORDEN, DE HELDEN VAN DE DOGGERSBANK MOETEN HET WRAAKZWAARD OP DEN THEEMS ZWAAIJEN.** Zy moeten de geheele wereld overtuigen, dat *Nederland* nog een meenigte Helden in haren schoot aankweekt, die, op het voetspoor van **TROMPEN** en **DE RUITER**, alle oogenblikken gereed zyn om zich voor de eer van het Vaderland in de bresse te stellen, en tot den laaften man te vegten.

Vele, zwaarmoedig denkende, waar onder ik my ook bevnde, beginnen wat adem te scheppen, door het uitzeilen van het eerste Convoy na de West-Indiën, en wenschen dat de gereed leggende oorlogschepen, nu ook eerstdaags gezamenlyk mogen in zee gaan, niet om Convoeyerende afte wagten, of het den Engelschen gelusten
zal

al om hun aanteranden; neen, maar om onze
 vyanden op te zoeken, slag te leveren, en binnen
 hunne roofnesten op te sluiten, om daar door de
 vryheit aan de Zee weder te geven.

E I N D E.